



In dit nummer

Je kunt beter geen
homo zijn in
Indonesië.....2

Dodentocht in de
Bergen.....4

De dekolonisatie van
Nederlands Indië.....11

58^e Tong Tong Fair
2016.....15

NIEUW! Wat zeggen
de sterren?.....16

NICC Magazine zoekt
medewerk(st)er
advertenties.....20

Boekids Festival.....23

← *Moeder Moormann met drie
van haar kinderen in de 30-er
jaren in Indië (artikel pagina 4)*

Van de redactie

In deze editie openen we met een artikel waarin we helaas moeten constateren dat Indonesië onder invloed van moslimactivisten steeds meer afglijdt naar de rangen van de overige moslimlanden. Intolerantie viert steeds meer hoogtij. Vervolgens een artikel van Hans Vervoort over de dramatische wederwaardigheden van een gezin tijdens de Bersiap. De redactie heeft dankbaar gebruik gemaakt van het aanbod van Hans Vervoort voor meer illustraties van zijn website. Dan het derde grote artikel over de dekolonisatie-oorlog, waarbij het steeds duidelijker wordt dat gebruik van geweld structureel was. En verder, voor het eerst in NICC Magazine: een horoscoop.

Nog steeds ontvangen we veel reacties over NICC Magazine. Iedereen is nog steeds enthousiast over de vormgeving en de inhoud, die unaniem als zeer informatief, educatief en heel gevarieerd wordt omschreven. Hartelijk dank daarvoor. Ook hebben wij al vaak gewezen op de mogelijkheid om **NICC Magazine als advertentie medium** te gebruiken. Hierbij nogmaals een oproep aan alle lezers die eigenaar zijn van een bedrijf of er werkzaam zijn als PR manager om NICC Magazine als mogelijkheid te zien om **uw bedrijf of product onder de aandacht** van nu ruim 8700 abonnees te brengen. Tevens willen wij een beroep doen op uw waardering als abonnee voor het zeer vele werk dat wij maandelijks aan NICC Magazine hebben. Houdt u in gedachten dat NICC Magazine geheel GRATIS is, hetgeen echter niet betekent dat wij geen kosten

hebben. Juist in deze tijden is **uw betrokkenheid** bij NICC Magazine van groot belang en vragen wij u om een vrijwillige **DONATIE**. Wij zullen u daarvoor zeer dankbaar zijn en u zult verzekerd zijn van een blijvende gratis toezending van uw geliefde en gewaardeerde NICC Magazine. Onze bankgegevens zijn: (BIC: RABONL2U) **NL39 RABO 0129216836**, t.n.v. **N.I.C.C.** te Den Haag (**zie ook pagina 19**). Mogen wij u tenslotte vragen om NICC Magazine zoveel mogelijk bij uw familie, vrienden en kennissen onder de aandacht te brengen? Vraag hen ook gratis abonnee te worden. Wij wensen u weer veel plezier met uw NICC Magazine. En mede dankzij uw donaties en advertenties kan NICC Magazine helemaal GRATIS blijven.

Hans Vogelsang, hoofdredacteur.

Je kunt beter geen homo zijn in Indonesië

Reeds eerder maakten we in NICC Magazine melding van een groeiende intolerantie in Indonesië ten aanzien van bepaalde bevolkingsgroepen. Zo'n zeventig jaar geleden waren het de Nederlanders en de Chinezen die na de Tweede Wereldoorlog tijdens de Bersiap op gruwelijke wijze vervolgd en vermoord werden. In het midden van de zestiger jaren kwam er een communistenvervolging op gang die in de geschiedenis zijn weerga niet kent en waar naar alle waarschijnlijkheid tussen de één en anderhalf miljoen mensen het slachtoffer van werden. Enkele jaren geleden kwamen er veelvuldig meldingen van Christenen, die door de voor het merendeel Islamitische bevolking van Indonesië het leven en het beleven van hun fundamentele grondrecht op hun eigen

godsdienst bijna onmogelijk gemaakt worden. Kerken werden in brand gestoken en kerkgangers gesard, vernederd en zelfs in elkaar geslagen. Nu keren radicale Islamieten zich met veel agressie tegen alles wat naar hun ideeën niet strookt met de "wil van Allah".

Indonesië. Een land dat lange tijd geroemd werd om zijn tolerantie en vriendelijkheid blijkt zich steeds meer te scharen in de gelederen van de rest van de islamitische landen. Orthodox, streng, intolerant en onvermurwbaar, waar het minderheden aangaat. Alles wat niet in hun wereldbeeld past wordt vervolgd of moet uitgeroeid worden. Triest dat een godsdienst een compleet land en volk zo ongenueanceerd de wil kan opleggen. Bizar dat een land en volk dit zover laat komen.

Twee militante islamitische groepen, het Front Jihad Islam (FJI) en het Front Umat Islam (FUI) hebben de oorlog verklaard aan alle LGBT's (Lesbian, Gay, Bisexual en Transgender). In de steden hangen spandoeken dat LGBT een ziekte is, die moet worden uitgeroeid. Homo's moeten uit het alledaagse beeld verdwijnen, laten de aanhangers weten, luidkeels "Allahu Akbar" schreeuwend. De homohaat is momenteel in Indonesië ongekend hoog en groeit nog met de dag. Islamitische knokploegen gaan de straat op, voeren groene en zwarte vlaggen met Arabische tekens erop, zwaaien met bamboestokken, knuppels en kettingen. Op motoren en te voet trekken ze dreigend door de wijken van de steden. In steden waar universiteiten zijn en waar studenten er dus wat vrijer met

hun geaardheid gewend zijn om te gaan, wordt met angst gereageerd op deze dreiging.

Een echte aanleiding voor deze golf van homofobie is er eigenlijk niet. Vroeger werden bijeenkomsten, festivals en party's van homo's en lesbiennes wel eens tot sluiting gedwongen, maar dat gebeurde sporadisch en vrijwel altijd in opdracht van de overheid. Nu is er bijna van het ene op het andere moment een geradicaliseerde nationale beweging op gang gekomen vanuit de islamitische bevolking zelf. Een beweging die wordt gedragen door elementen uit de regering en de lokale overheden, die een sfeer aan het creëren zijn waarin LGBT's worden gecriminaliseerd. En niemand weet waar die homohaar plotseling vandaan is gekomen. De commissie die toeziet op de omroepen en met name de televisie, heeft "elke vorm van vrouwelijk gedrag door mannen" verboden. Direct werden tientallen acteurs, regisseurs, presentatoren en vele andere celebraties van de buis gehaald en velen kregen op staande voet ontslag. Enkeligen hebben hun baan kunnen redden door "een vriendin aan te schaffen".



Alles wordt aangegrepen om de haatgolf te voeden. Zo kwam een recentelijke moordzaak waarbij een lesbische relatie een rol speelde, goed van pas. Evenals de arrestatie van een homoseksuele zanger, die werd beschuldigd van een relatie met een minderjarige

jongen. Voor homo's en voor lesbiennes geldt voortaan vooral "niet op te vallen", je geaardheid verbergen, hetgeen niet voor iedereen even gemakkelijk is.



Op deze pagina enkele apps die nu in Indonesië verboden zijn

Voor "commandant" Muhammad Fuad van de FUI-militie waarschuwt voor de "homoseksuele tijdbom" die tikt in Indonesië. "Ze brengen onze kinderen in de war en we zullen niet toestaan dat normale mensen onder hun invloed komen". Hij voegt er aan toe dat homo's volgens de wetten van de islam verbrand moeten worden of in het diepste ravijn gegooid.

En er is niemand die hen tegensprekt of tot de orde roept. Ook de regering en president Jokowi zwijgen. Slechts enkele van de ministers laten van zich horen, zij het dan in instemmende uitlatingen. De minister van Research, Technologie en Hoger Onderwijs, Muhammad Nasier, stak ook nog een lont in het kruitvat door te zeggen van wat hem betreft LGBT's niet thuis horen op universiteiten. En de minister van Defensie, Ryamizard Ryacudu noemde LGBT's een

sluipend kwaad dat "erger is dan een kernoorlog".

Dat deze uitspraken onmiddellijk leidden tot excessen, mag duidelijk zijn. Sinta Ratri leidt sinds 2008 een "pesantren", een islamitisch schooltje voor transseksuelen. Het schooltje ligt diep verscholen in de steegjes van een van de oudste delen van Yogyakarta. Zij heeft de pech dat het schooltje internationaal als voorbeeld wordt aangehaald in de werving van goede doelen in de Westerse wereld. Zo kwam het ook ter ore van militanten van de FJI, die onmiddellijk kwamen opdraven, ten gevolge waarvan Sinta haar schooltje kon sluiten en haar 43 leerlingen naar huis kon sturen.

Zelfs uit medische kringen komen nu de verklaringen dat homoseksuele geaardheid een psychiatrische aan doening is, die grotendeels wordt veroorzaakt en aangepraat door externe factoren. De vereniging van Psychiaters, PDSKJI, heeft verklaard dat "bij dergelijke seksuele neigingen voorkomen moet worden dat het als normaal wordt geaccepteert". Door middel van "constante interventie" zouden de "zieken" weer kunnen "genezen en weer in de normale samenleving kunnen functioneren".



Nu wordt zelfs geëist dat bedrijven die websites bouwen waarin via berichtenapps de "gay emoji" wordt gebruikt bij de applicaties, deze dienen te verwijderen. Ook in de sociale media moeten deze apps in de ban gedaan worden. Gebeurt dit niet, dan zal het bedrijf uit Indonesië verbannen

worden. In facebook, twitter, whatsapp en tal van andere communicatiemiddelen moet de zogenaamde "regenboog-app" verwijderd worden, evenals het symbool van twee poppetjes die elkaars hand vasthouden. Al deze apps worden veel gebruikt in de homowereld in Indonesië.

Van regeringswege wil men echter nog niet zover gaan om de homoseksualiteit te verbieden. Verwacht wordt echter dat dit toch onder druk van islamitische organisaties niet zo lang meer zal duren.

De laatste maatregel is een totale blokkade van het sociale platform Tumblr. Volgens kwade stemmen zou deze naast pornografisch materiaal ook veel informatie bieden van en voor LGBT's. Zodra

Tumblr besluit om porno en dergelijke info te bannen van hun sites, kan overwogen worden hen weer tot het web toe te laten, belooft de regering.

De huidige situatie staat in schril contrast met hoe er nog geen twee jaar geleden met LGBT's werd omgegaan, zegt NOS-correspondent Michel Maas. "Toen zaten in alle grote televisieshows en soapseries. Niemand stoorde zich eraan. Nu zijn die mensen allemaal van het scherm geweerd, "omdat ze een bedreiging vormen voor de normen en waarden in het land".

De discussies zorgen voor een verdeelde overheid, waarbij de ene helft militant is en de andere helft het er weliswaar niet mee eens is, maar hier toch niet voor

uit durft te komen. De eersten steunen een groep islamgeleerden die van mening zijn dat LGBT's strafrechtelijk vervolgd dienen te worden en de tweede groep is van mening dat ook LGBT's mensenrechten hebben, alhoewel ook zij vinden dat het een behandeling gevonden moet worden om hen van deze "ziekte" af te helpen. Voorlichtingsbijeenkomsten voor bijvoorbeeld HIV en Aids worden vaak verstoord door knokploegen. "Ze gaan gewoon voor de deur staan en jagen iedereen weg die binnen wil komen". Er komt een stemming, die het land rijp maakt voor regelrechte aanvallen op allerhande minderheden.

Dodentocht in de bergen

Door: Hans Vervoort

Het grote oorlogsgravenkerkhof Kembang Kuning in Surabaya is indrukwekkend. Duizenden witte kruisen van WO-II-slachtoffers staan keurig in lange rijen naast elkaar en als je er langs loopt hergroeperen ze zich in steeds andere wiskundige patronen van diagonalen en loodlijnen.

"Verzamelgraf" is een vaak voorkomend opschrift. Op een centrale plek staat het gedenkteken voor ("Ik val aan, volg mij") Karel Doorman en de vele matrozen die deden wat hij vroeg.

Helemaal vooraan liggen de kinderen. Hun kruisen zijn kleiner dan van de volwassenen, die van de meisjes eindigen in een bloempatroon. Jongens en meisjes liggen gelukkig wel bij en door elkaar.

Mijn broertje ligt op rij BBB, nummer 22. Hij stierf, zes jaar oud, in 1944 in kamp Ambarawa 6 en ik heb maar één herinnering aan hem. Hij zat rechtop in het bed van het ziekenzaaltje, een vrolijk en druk kind, en vertelde

opgewonden dat hij die dag iets raars had beleefd: hij moest niezen en lachen tegelijk! "En, wat deed je?" vroeg ik gespannen. Ik was zijn jongere broertje, ik had nog veel te leren.



Zes van de acht kinderen van het gezin Engelenburg (leeftijden: van 3 tot 11 jaar oud)

Wat hij antwoordde is uit mijn geheugen gewist, ik moet het doen met dit ene beeld van hem.

Hij ligt nu alweer bijna 70 jaar op Kembang Kuning, maar hij wordt geen dag ouder. Ik heb hem bezocht in 1974 en in 2006 opnieuw.

Beide keren viel me op hoeveel kinderen Engelenburg er in zijn

omgeving lagen, acht in totaal, vijf meisjes en drie jongens, in leeftijd variërend van drie tot 11 jaar. Welke ramp was hen overkomen? Allen overleden op 29 oktober 1945.

In de Bersiaptijd dus. Zo heet de gewelddadige periode van zes maanden die volgde na de capitulatie van Japan op 15 augustus 1945 en het twee dagen later uitroepen van de Republiek Indonesia door de nationalistische leiders Sukarno en Hatta.

De Engelse bevrijders van Ned.-Indië hadden maar een deel van Java en de andere eilanden onder controle en de kersverse regering van de nieuwe republiek had te weinig middelen om in haar gebied de orde te handhaven. In het machtsvacuüm dat ontstond oefenden groepen Pemoeda's - fanatieke jonge Indonesiërs - een terreurbewind uit dat erg veel slachtoffers maakte onder de zojuist bevrijde Hollanders en Indische Nederlanders.

De schattingen lopen uiteen tot 20.000 slachtoffers.

Het leidde uiteindelijk tot de grote uittocht van de Indische gemeenschap naar het onbekende vaderland aan de Noordzee.

Eenmaal daar aangekomen merkte men al snel dat er bij de Nederlanders weinig interesse was voor oorlogsgebeurtenissen die overzee hadden plaatsgevonden. In de loop van de tijd is dat wel wat veranderd. Inmiddels wordt jaarlijks op 15 augustus herdacht dat honderdduizend Nederlanders de gehele oorlog in Japanse interneringskampen hebben doorgebracht en over de politionele acties is veel gepubliceerd. Maar de Bersiaptijd die daartussen lag is in Nederland niet bekend, terwijl dat voor de Indische groep juist de ergste van alle tijden was.



Omgeving Watesbelung (2006)

Waaróm wordt daar nooit over geschreven, vroeg ik mij vaak af. De oorzaak kan eigenlijk alleen zijn dat het idee van gewelddadige Indonesiërs niet past in het schuldbewuste beeld dat we in de afgelopen vijftig jaar hebben geschapen van onze koloniale tijd. De Nederlanders overheersten daar 3 eeuwen lang een vreedzaam en dociel volk en toen het zijn vrijheid opeiste stuurden we er een leger van 100.000 man op af en noemden het een "politionele actie". Bij zoveel spijt over wat wij zelf hebben aangericht past niet het beeld van de jonge Pemoeda's die - altijd groepsgewijs - met kapmes en speren duizenden (Indo)-Europese vrouwen en kinderen doodden in een orgie van fanatiek geweld en soms uit pure roofzucht. Dat half

jaar waarin de machtsverdeling anders lag en meteen tot misbruik leidde past niet in het plaatje van onze koloniale schuld.

En zo liggen de Engelenburgs en alle andere Bersiap-slachtoffers al zestig jaar te wachten op het schrijven van hun stukje van de geschiedenis. Daar, op de begraafplaats Kembang Kuning beloofde ik mijn broertje dat ik het drama van zijn kerkhof-buurtjes dit keer echt zou achterhalen. Na mijn vorige bezoek, in 1974 had ik dat ook geprobeerd, maar kwam toen nergens..Nu - met internet als vraagbaak - zou het allicht beter gaan.

Toch werd het een lange zoektocht. Geen van de honderden Engelenburg-hits die Google opleverde leidde tot iets. Het slachtofferregister van de Oorlogsgravenstichting gaf een kleine aanwijzing: de familie Engelenburg was overleden in Ngadireso, een piepklein dorpje in de bergen van Oost-Java. Maar "Ngadireso" liet op internet geen lampje branden. Dan de Oorlogsgravenstichting maar eens aangeschreven of zij misschien nog wat meer wisten over hun doden. Dat leverde nieuws op: de Engelenburgs woonden in Toempang, een ander dorpje bij Malang, en waren naar Ngadireso gevoerd en daar om het leven gebracht. En alhoewel die informatie uiteindelijk niet bleek te kloppen gaf ze toch de doorbraak. Want op internet stond een artikel van de historicus H. Bussemaker, waarin Toempang werd genoemd als de plaats waar 39 Bersiapmoorden hadden plaatsgevonden.

Namen wist hij niet, maar het was een begin. Het googlen van de naam Toempang in combinatie met "oktober 1945" bracht me op de genealogische website van de familie Moormann. In die familie was een vrouw van vijftig jaar in oktober 1945 in Toempang overleden. Zo jong dood en precies in die maand? Op de

bonnefooi mailde ik de webmaster of mevrouw Moormann misschien één van de Toempang-slachtoffers was. Per omgaande berichtte hij dat het hier Geertruida (Riep) Moormann-Vlaanderen betrof die samen met haar zoontje Clemens (11 jaar) inderdaad door de Pemoeda's om het leven was gebracht..



Riep Moormann in de jaren '30

Via hem kwam ik in contact met Ineke Moormann, de jongste dochter die - destijds vijftien jaar - bij toeval het bloedbad was ontlopen.. En plotseling vielen alle stukjes op hun plaats, want Ineke vertelde me dat zij op dat moment in Malang was met een zekere Roos Engelenburg die toen dertien was en haar hele familie verloor bij de onlusten.

Roos Engelenburg! Zij was het negende kind, de oudste. En zij leefde nog!

Met behulp van Ineke Moormann en Roos Engelenburg, nu 76 en 74 jaar oud, heb ik de laatste jaren en dagen van hun vermoorde familieleden reconstrueerd.

Makkelijk ging hen dat niet af, en Roos moest zelfs afhaken omdat de herinneringen haar teveel werden. Hier is hun verhaal.

Een beetje oorlog

Malang is één van de mooiste plaatsen van Indonesië en van oudsher het centrum van een vruchtbaar gebied.. Boven Malang, in de aanloop van de hoogste berg van Java, de Semeru (3600 meter), liggen enkele bergdorpjes temidden van sawah's en plantages. Tumpang ligt het laagst, op zo'n 600 meter boven de zeespiegel. Vanuit Malang ging voor de oorlog enkele keren per dag een stoomtram naar dit plaatsje, een tocht van 20 kilometer..Wilde je van Tumpang verder de heuvels in, naar successievelijk Watesbelung, Ngadireso of Poncokusumo (op 900 meter hoogte), dan nam je een dokar, een paard-en-wagen om dan onder het geklikklak van de paardenhoeven de soms steile weg naar boven te gaan. De plaatsjes lagen zo'n vijf kilometer uit elkaar aan de weg die naar boven liep.



Landweg naar Ngadireso (2006)

In Watesbelung woonde in 1942 de familie Moormann in een groot stenen huis. "Het was heerlijk daar, heel mooi en vredig", herinnert Ineke zich, "We woonden aan een kleine rivier en achter ons huis tot aan de bergen waren allemaal sawah's. . Mijn

vader en mijn oudste broer Sam hadden overal wat grond die ze bebouwden. De plantages in de buurt bestonden het meest uit koffie, thee, suiker, kapok, sinaasappelen, ananas, bananen. Niet allemaal van ons hoor! Ook Indonesiërs hadden hier grond voor bebouwing en niet te vergeten rijstvelden en maïs-velden. Wij Moormannen zaten vooral in de suiker, de Vlaanderen's (mijn moeders kant) hadden het meer op koffie en thee."

Vader Moormann en Marie (Riep) Vlaanderen. trouwden in 1914 en kregen samen 12 kinderen waarvan er in 1942 nog 11 leven, 4 dochters en 7 zoons. De oudste zoons helpen altijd in en om het huis.

De oorlog maakt een abrupt eind aan het ritme van het plantersbestaan. De twee oudste zoons, Sam en Alex worden in het begin van 1942 opgeroepen voor respectievelijk het leger en de marine. Alex, die eerder een priesterstudie afbrak wordt "hospik" op één van de schepen van Karel Doorman en de familie krijgt na de oorlog een lintje en oorkonde toegestuurd: Alex heeft zich onderscheiden door "toen het schip in zinkende toestand verkeerde, door te gaan met gewonden een plaats in de sloep te bezorgen en te weigeren het schip te verlaten, waarna hij, na eerst nog zijn zwemvest te hebben afgestaan, met het schip ten onder ging". Sam wordt na de capitulatie als krijgsgevangene naar de Japanse mijnen getransporteerd en werkt later aan de Birma spoorweg. Hij overleeft het.

Vader Moormann en de jongere zoons komen in Japanse burger-interneringskampen terecht, zoals uiteindelijk alle (Indo) Europese mannen van 17 tot 60 jaar. Voor de vrouwen en kinderen geldt dat "totoks" (volbloed Europeanen) ook al snel opgesloten worden

in de ca. 250 Jappen-kampen, verspreid over de eilanden. Alleen de Indo-Europese vrouwen en hun kinderen mogen buiten het kamp blijven wonen in hun eigen huizen. Ze moeten zich in leven houden met geïmproviseerde handeltjes nu de mannelijke kostverdieners weg zijn. Het is sappelen om in leven te blijven.

Als volbloed Hollandse zou Riep Moormann-Vlaanderen eigenlijk geïnterneerd moeten worden maar de Japanners laten haar met rust. De reden is vermoedelijk dat zij in het dorp een belangrijke rol vervult. Ineke: "Mijn moeder was geliefd in de buurt. Ze was zoïets als een verpleegkundige en beheerde het medicamenten-depot. Ze ging er altijd op uit, ook in de nacht, om mensen te verzorgen of doden af te leggen. Daar gaf ze zelfs haar laatste witte laken voor weg."



Clem met de hond Hector

Op de vele foto's in Ineke's familiealbum staat Riep als een stevige, kordate moeder en huisvrouw. Maar naarmate de oorlog vordert merken de dochters dat moeders krachten beginnen te slinken. Ineke: "In haar jeugd had mijn moeder een zware longontsteking gehad en ze moest leven met nog maar één long. Nu mijn vader en de broers weg waren stond mijn moeder er alleen voor en dat viel niet mee. De plantages lagen natuurlijk stil, er was gebrek aan voedsel en je kon merken dat moeder ten einde raad was en zich beroerd voelde. Ten slotte stuurde ze mijn oudere zussen weg omdat er in

Watesbelung niet genoeg eten te krijgen was. Jo werkte in de verpleging in Toempang en Trees bij oma van Deuning. Daar heeft ze heel goed leren koken!"

Oma van Deuning woont in het hoger gelegen plaatsje Ngadireso. Ze is een jaar of zestig en kan hulp goed gebruiken. Voor de oorlog waren de jongens Moormann bevriend met oma's Indonesische pleegzoon Appi, maar die gedraagt zich de laatste tijd nogal anti-Nederlands. De Japanse bezetters stimuleren het nationalisme mits de leiders zich achter Japan scharen. Talloze jongeren sluiten zich aan bij paramilitaire groepen. Ook Appi is geradicaliseerd. Hij draait wel bij als de oorlog afgelopen is, hoopt Oma.



Het vermoedelijke huis van Oma van Deuning

In het grote huis in Watesbelung blijft Riep nu over met de jongste dochter Ineke en nakomertje Clemens, roepnaam Clem. Hij is bijna elf. Tiener Ineke haalt de emmers water uit de rivier, houdt de tuin schoon, en kookt als moeder daarvoor te zwak is. Even verderop ligt het enige andere stenen huis van het dorp en daar woont een Javaanse heer van adel. Zijn volledige naam is veel langer maar hij laat zich Atema noemen. Hij heeft een zwak voor de Moormanns en helpt waar hij kan. Riep verkoopt hem af en toe een stuk meubel, zodat ze weer wat geld heeft voor voedsel. Als alle ellende voorbij is koopt ze de meubels terug, is de afspraak. Veel contact met andere Indische Nederlanders in de buurt heeft Riep niet. Eigenlijk alleen met

Oma Deuning en de Engelenburgs die ook in Ngadireso wonen.

Opa Engelenburg heeft enkele sawahs en op een heuvel een sinaasappelplantage. Hij woont in het huis bovenaan de heuvel met zijn tweede, jonge vrouw Annie en hun dochtertje Felicie (3 jaar) en zoontje Robbie (6). De oudste zoon Lothar uit zijn eerste huwelijk woont met zijn vrouw Miene beneden aan de heuvel. Ze hebben 7 kinderen. Roos is met haar dertien jaar de oudste, ze heeft vier zusjes en twee broertjes: John (11), de tweeling Benita en Evelien (10), zusje Willy (8), Richard (6) en Irene (4).

"We woonden naast het bos en speelden met elkaar", herinnert Roos zich 60 jaar later, "Er waren geen andere kinderen in de buurt om mee te spelen. We vermaakten ons met de honden, geiten, kippen. We hadden een heel gelukkige jeugd."

Vader Lothar Engelenburg wordt in het begin van de oorlog opgeroepen voor het leger en belandt dan als krijgsgevangen sergeant van het KNIL op Sumatra, waar hij in 1944 door de Japanners wordt omgebracht. De Engelenburgs horen dit natuurlijk pas na de bevrijding. Net zoals de Moormanns moeten ook zij sappen om de oorlog door te komen, maar dankzij opa's inspanningen op het land is er toch enig inkomen.

Bersiap

Eindelijk, in 1945, eindigt de oorlog. Het Japanse leger capituleert op 15 augustus 1945. Even lijkt het er op dat de goede tijden zullen terugkeren. Bij de Engelenburgs hopen ze dat vader Lothar spoedig thuis zal komen. Bij de Moormanns vindt de gezinshereniging al vrij snel plaats: vader en de jongere zoons keren op eigen houtje uit de kampen terug en ook de dochters komen thuis. De mannen maken

plannen om de plantages weer op te starten.

Natuurlijk hebben ze gehoord van de onafhankelijkheidsverklaring en de oprichting van de republiek, maar door hun verblijf in de interneringskampen hebben ze weinig gezien van de groei van het nationalisme bij de Indonesische jeugd. Ach, zo'n vaart zal het wel niet lopen, is hun eerste indruk

Al snel verandert de situatie. Na de onafhankelijkheidsverklaring steekt Sukarno enkele radio-redevoeringen af waarin hij oproept om het land te bevrijden van de Hollanders. Bersiap! (wees paraat!) is de kreet van de dag..



Clemens (Clem), enkele dagen na zijn 11^e verjaardag vermoord

De 44-jarige leider behoort zelf tot de al wat oudere, tot compromissen bereid zijnde nationalisten en het is de bedoeling van zijn regering dat overal plaatselijke Komite's Nasional Indonesia opgericht worden die orde en gezag in de republiek zullen handhaven. In die Komite's nemen vooral wat oudere, gematigde nationalisten plaats en hun beleid bevalt de ongeduldige jongeren niet.

Groepjes Pemoeda's (jongeren) stropen het land af en waarschuwen hun landgenoten dat er niets geleverd mag worden aan de blanken. Met bamboesperen en klawangs gewapend posten ze voor de huizen van de (Indo)Europeanen. Het Merdeka (vrijheid)-geroep is niet van de lucht. Ook in Watesbelung en de andere bergdorpen slaat de revolutie aan. Soto-verkoper Bienki waarvan het dorp altijd dacht dat hij geestelijk niet helemaal in orde was, ontpopt zich nu als een echte hater van het Hollandse gezag. Ook Appi, de Indonesische pleegzoon van oma Deuning voegt zich bij de groep Pemoeda's die de bergdorpen terroriseert.



Riep Moormann met 11 van de uiteindelijk 12 kinderen (Clem moest nog geboren worden). Foto uit 1934

De sfeer in het land wordt met de dag dreigender. De Engelse overwinnaars beseffen dat zij in een wespennest terecht zijn gekomen. Veel geïnterneerde Europeanen, vooral vrouwen en kinderen, wachten in de over de eilanden verspreide burgerkampen nog op evacuatie, maar dat is in deze situatie te riskant. De Engelse legercommandant vindt een oplossing: hij geeft de gecapituleerde Japanse bewakers opdracht om hun bevrijde gevangenen nu te beschermen tegen de Pemoeda's. Dat scheelt, maar de buiten de kampen op het platteland wonende Indo-Europeanen zijn er niet mee geholpen. Zij worden nu het voornaamste mikpunt.

"Ze stonden 's avonds voor het huis en riepen 'Bunuh orang belanda' (doodt de blanken)", herinnert Ineke zich, "ze maakten lawaai met van alles, om je 's nachts wakker te houden.

Angst en nog eens angst, dat overheerste alles."

In Ngadireso besluit dan opa Engelenburg in overleg met moeder Miene dat Roos, die al dertien jaar is, voor haar veiligheid beter naar Malang kan vertrekken. De jongere kinderen zullen ze niet zo gauw iets doen, maar Roos kan gevaar lopen bij de opgewonden Pemoeda's. Roos gehoorzaamt gedwee.

Ook vader Sam Moormann is niet gerust en stuurt zijn dochters eveneens naar Malang, waar de situatie vermoedelijk stabiel is. Ook de jongste dochter, Ineke, vertrekt ditmaal. Ze is net vijftien geworden en krijgt een baantje in de keuken van het Malangse ziekenhuis Sawahan. Daar ziet ze Roos Engelenburg, ze kennen elkaar van de nonnen-school in Malang. Samen beleven ze hachelijke tijden want het idee dat in Malang de situatie stabiel is blijkt niet te kloppen. Japanners bewaken in opdracht van de Engelse overwinnaar het met prikkeldraad omgeven hospitaal-terrein. Zij gaan op 1 oktober de strijd aan met Pemoeda's als die het ziekenhuis beginnen te beschieten. Het verplegend personeel woont in een dienst-woning die voor het ziekenhuis ligt, direct in het schietveld van het geweervuur. Drie dagen en nachten duurt het gevecht en Ineke en Roos brengen die tijd in doodsangst door, terwijl de kogels in de muren van het huis slaan en ze het dreigende geschreeuw van de Pemoeda's horen. De Japanners houden lang stand, maar geven zich ten slotte toch over als het aantal gewonden oploopt. Het Indonesische leger (TNI) neemt het ziekenhuis in, de sfeer is gespannen en onvriendelijk, maar zij laten toe

dat de gewonden verzorgd worden. Ook Ineke en Roos - eigenlijk keukenhulp - worden ingezet om wonden te verbinden en doden af te leggen. Zelfs de gangen van het ziekenhuis liggen vol bloedende slachtoffers. Het is een gruwelijke ervaring voor de meisjes.

Als zij langs een ziekenzaal met gewonde Japanners lopen en de jonge Roos in gedachten een liedje fluit, valt dat verkeerd bij één van de TNI-soldaten die op wacht staan. Hij denkt dat ze naar de Japanners fluit. De meisjes worden afgemarcheerd naar het Marinekamp, een verderop gelegen internerings-kamp, met de bajonet in de rug.



Alex (links) sneuvelde bij de Slag in de Javazee, met Clem

Daar worden zij na een bars verhoor een week opgesloten in een betonnen cel, met een betonnen brits en een matje. Ze leven op wat rijst en soep. Gelukkig worden ze na die week vrijgelaten, maar na de ondergane spanningen van de beschietingen en de horror van de verwondingen die zij moesten verzorgen slaat deze ervaring een diepe bres in de mentale reserves van de meisjes. Intussen gaat het in Watesbelung ook steeds beroerder.

Het einde

Op 10 oktober kondigt het Malangse opperbestuur een

officiële boycot af van de (Indo) Europese gemeenschap. Niemand mag hen meer iets verkopen, in de stad worden water en licht afgesloten, taxi's en betjakrijders moeten alle (Indo) Europese passagiers weigeren. Hun doden moeten ze zelf naar het kerkhof dragen en daar eigenhandig begraven. In Watesbelung zorgen Bienki en zijn kornuiten ervoor dat deze regels naar de letter gevolgd worden. En dit is pas het begin. Op 17 oktober wordt een algeheel arrestatiebevel voor alle Indo-Europese mannen en jongens van boven de veertien uitgevaardigd. Vader Moormann en de zojuist teruggekeerde zoons worden afgevoerd naar de gevangenis in Malang. Ook Opa Engelenburg wordt daar geïnterneerd. Zijn jonge vrouw en zijn schoondochter blijven met de acht kinderen onbeschermd achter.



Foto met oorkondetekst van Alex Moormann

In Watesbelung voelt Riep Moormann zich onveilig in het grote huis, nu de mannen weggehaald zijn. Dit hoorde Ineke later van de Indonesische burens, die meeleefden maar weinig konden doen. Want alle hulp aan de belanda's werd gezien als verraad aan de republiek. Gelukkig voor Riep is er een logee,

Tineke Boogaard, Ineke's beste vriendin van de nonnenschool. "Ze was een weeskind", vertelt Ineke, "toen de oorlog uitbrak werd ze in een kostfamilie geplaatst en kreeg van de zoon des huizes van 18 jaar een kind. Voor ons Rooms-Katholieken was het een groot schandaal. Ik mocht van de nonnen niet eens met haar spreken zondags na de mis. Grote onzin natuurlijk, maar ja. Tineke was toen maar 13 of 14 jaar, het was heel erg voor haar. Het kindje is dood geboren en Tineke werd opgevangen door mijn moeder."

Tineke speelt met Clem en probeert met Riep iets te bedenken voor zijn verjaardag. Op de 24ste oktober zal hij elf worden en alhoewel hij natuurlijk geen cadeaus verwacht zullen ze toch proberen er iets van te maken. Maar het loopt anders. In de grote stad Surabaya, anderhalf uur rijden van Malang, stijgt de spanning tussen de bevolking en de Engelse troepen, gevechten breken daar uit. Via de radio slaat de volkswoede over naar de Pemoeda's in Malang en de bergdorpen. De terreur wordt verscherpt. Riep en de twee kinderen krijgen nu van het groepje Pemoeda's bevel dat ze permanent binnenshuis moeten blijven. Ze mogen zelfs geen water meer uit de rivier halen. Gelukkig is de regentijd net begonnen, dat helpt, maar de honger wordt na enige tijd ondraaglijk. Bang wachten Riep en de kinderen hun lot af.

Ineke: "Meneer Atema heeft die dagen zijn leven op het spel gezet om moeder Clem en Tineke eten en drinken te verschaffen, al die nachten. Hij verdient de Hemel." En dan slaat ineens de vlam in de pan.

Ineke: "Wat ik weet heb ik van de heer Eliasar gehoord, onze Indonesische buurman (hij leeft allang niet meer). De Pemoeda's zijn met z'n zevenen de dorpen

afgegaan. Broertje Clem was tegen het verbod in op straat toen ze kwamen. Hij werd naar ons huis meegesleurd en daar begonnen ze met hun kapmessen. Moeder is nog om hulp gaan roepen bij meneer Eliasar. Ze kwam met flinke kapwonden aan hoofd en nek bij hem, hij woonde vijf minuten verderop. Hij heeft haar zo goed het kon geholpen met de wonden en haar toen teruggestuurd naar huis. Ja, wat wil je, hij was doodsbang dat ze zijn gezin wat zouden aandoen. Indonesiërs die de blanken hielpen waren ook niet veilig! Moeder is in grote paniek zo goed en kwaad als het kon terug gestrompeld.



Landschap in de omgeving van Watesbelung en Ngadireso

Andere bewoners uit de buurt hebben mij later verteld dat mijn broertje Clem en Tineke Boogaard toen nog leefden, al waren ze al wel toegetakeld. Ze zijn in de schuilkelder gegooid die we achter het huis hadden gegraven en daar aan hun lot overgelaten. En zo doodgegaan. Niemand uit de omgeving durfde iets te doen. De Pemoeda's hebben in het huis alles kort en klein geslagen en het tenslotte in brand gestoken. En daarna gingen ze naar Ngadireso, waar de Engelenburgs woonden." Het duurde lang voor Roos Engelenburg de kracht kon opbrengen om te beschrijven wat daar gebeurde. De tekst die zij mij stuurde is ontroerend in z'n karigheid en precisie.

"Wat er op de 29e oktober 1945 zich heeft afgespeeld ben ik te weten gekomen door het verhaal van ons kinderreisje die ik in

1991 in Ngadireso hebt ontmoet. Mijn moeder was op het moment dat de kinderen werden vermoord niet aanwezig. Ze was met ons kindermisje de potten en pannen aan het wassen bij de bron (een goed kwartier lopen van ons huis). Toen ze terug kwam zag ze wat er gebeurd was. Ons kindermisje is heel hard weg gerend en heeft zich een week schuil gehouden. Daarna hebben ze mijn moeder vermoord.

Van mensen in ons dorp heb ik vernomen dat een van de moordenaars zich later van het leven heeft beroofd.

Enkele kilometers verder bij ons vandaan woonde een vrouw die wij Oma Deuning noemden. Zij is door haar pleegzoon vermoord."



Zoon Wiet Moormann bij het graf van zijn moeder op Kembang Kuning

Oma van Deuning (63) werd niet getijngtjand maar opgehangen. Misschien was dit bedoeld als een mildere dood dan het ombrengen met kapmessen.

De dodentocht is niet beperkt gebleven tot de veertien slachtoffers uit dit relaas. In totaal zijn door Pemoeda's in de vier boven elkaar gelegen bergdorpen Tumpang, Watesbelung, Ngadireso en Poncokusumo eind oktober 1945 39 mensen omgebracht, voornamelijk vrouwen en kinderen.

De Oorlogsgravenstichting draaide de namenlijst keurig voor me uit toen ik de vier bergdorpjes

noemde en vroeg wie daar in oktober 1945 waren omgekomen.

In 1948 groef de ODO (Opsporingsdienst Overledenen) de lijken op, mede dankzij de aanwijzingen van Eliasar die met zijn beide zoons 28 slachtoffers had begraven. Hij vond dat zijn christenplicht en heeft die daad van naastenliefde duur moeten bekopen. Verdacht van "anti-republikeinse gezindheid" werd hij opgepakt en voor ruim drie maanden opgesloten in een van de cellen van de Veldpolitiekazerne te Toempang. Toen hij terugkeerde naar Watesbelung bleek zijn huis gerampokt. Het staat keurig genoteerd in een politierapport uit 1948, toen Malang weer onder Nederlands gezag stond. Er werden toen ook enkele Indonesische getuigen gehoord, en in de politiedossiers staan verschillende lijstjes met namen van de mogelijke daders. Daaronder een zekere "Bini - 40 jaar - soto-verkoper". Arrestaties hebben niet plaatsgehad, het gebeurde was te lang geleden.

Voordat de Pemoeda's op weg gingen naar de Moormanns en de Engelenburgs, hadden zij in het laagst gelegen plaatsje Toempang al verschrikkingen gebracht. Ineke en Roos konden mij er niets over vertellen en ook Eliasar bericht er niet over. Maar in een politierapport uit 1948 komt getuige Doelsaid Gondongan aan het woord over wat hij in Toempang heeft gezien..

Een moordpartij die ik persoonlijk heb waargenomen, was de moord op mevrouw W., mevrouw S. en hun familieleden. Voordat deze slachtpartij plaats vond, mochten de Nederlanders geen voedsel en water kopen (boycot). Twee of drie dagen daarna kwamen de extremisten bij mevr. S. thuis en vroegen aan de schoonzus van mevr. S., een Menadonese, het volgende:

"Mevrouw, wat voor landaard hebt

U? Wilt u gered worden dan moet U van hier weggaan en mengt u zich niet met de Belanda's. Zo niet dan moet U het zelf maar weten." Bedoelde mevrouw (schoonzus van mevr. S.) antwoordde: "Ik ben getrouwd met 'toean'. Hoe kan ik hem verlaten en wel in deze moeilijke omstandigheden? In vreugde leefde ik met hem samen en in smart moet ik hem verlaten en van hem scheiden? Dat is toch niet menselijk?"

Bij het horen van deze woorden gingen de extremisten uiteen. Doch na enkele dagen verschenen ze weer en op die dag vond de moordpartij plaats. Middels klewangs, waarmee de extremisten toen bewapend waren, hebben ze de vrouwen afgeslacht. Tot een der slachtoffers behoorde ook de twaalfjarige Bobby (kleinzoon van mevr. S.). Bobby's lijf werd 'gebatjokt' (gestoken) doch was niet op slag dood, hij kon juist nog op zijn benen staan, doch de extremisten hebben hem onmiddellijk begraven. Oh, het was zo wreed."



Onderhoud aan de graven

De lichamen van alle 39 slachtoffers zijn in 1948 herbegraven op Kembang Kuning waar zij nu al tientallen jaren bij elkaar liggen. Maar regels zijn regels en zo komt het dat ik op Kembang Kuning wel acht kinderen Engelenburg zag, maar niet hun twee moeders. Die liggen verderop, in het volwassenengedeelte. "Dat vond ik zo zielig", vertelt een familielid van de Moormanns die de herbegravenis

bijwoonde. Riep Moormann, haar zoontje Clem en Tineke Boogaard liggen wel naast elkaar. De Bersiap duurde van oktober 1945 tot maart 1946. In dat korte tijdsbestek verdwenen op Java en de andere eilanden minstens 20.000 Hollanders en Indische Nederlanders. Dit waren vooral vrouwen en kinderen. Slechts 4000 dode lichamen werden teruggevonden.

Fotoverantwoording:

Zwart-wit foto's: Collectie Ineke van Oers - Moormann

Kleurenfoto's: Theo Bakkenes

Meer foto's bij dit verhaal kunt u vinden op:

http://www.hansvervoort.nl/index.php?page=_&floatingpageId=3&photoalbumId=15851

Wilt u meer documentatie (zoals de complete lijst van slachtoffers), mailt u dan naar:

hans.vervoort@xs4all.nl.

Literatuur:

Bersiap - H. Bussemaker (Walburg Pers 2005)



zoekt donateurs

Het **Indisch Platform** behartigt de belangen van de Indische gemeenschap bij de Nederlandse overheid.

Stichting Het Indisch Platform - Postbus 85564 - 2508 CG Den Haag

'Like' ons op facebook:  <https://www.facebook.com/Stichting-Het-Indisch-Platform>

Het **Indisch Platform** heeft de ANBI-status en dus is uw donatie een aftrekpost bij uw belastingaangifte

De dekolonisatie van Nederlands-Indië

Door: Gert Oostindie

Tijdens de dekolonisatieoorlog met Indonesië trad Nederland soms uiterst gewelddadig op. Nog steeds is niet duidelijk of sprake was van excessen of van routineus geweld. Toch wordt een uitgebreid onderzoek nog altijd tegengehouden.

In juli 1949, in de nadagen van de dekolonisatieoorlog in Indonesië, liep een Nederlandse patrouille onder leiding van marinier Leen Teeken in een hinderlaag bij het Oost-Javaanse dorp Prambon Wetan. Vier militairen, onder wie Teeken zelf, en een Chinese spion werden gedood. Zes anderen werden gevangengenomen.

Nederland dacht dat die ook dood waren, maar twee maanden later doken zij weer op en werden ze geruild met Indonesische vrijheidsstrijders.

Het verhaal van de patrouille-Teeken was in Nederland al langer bekend. Onlangs berichtte *NRC*

Handelsblad op basis van onderzoek van de Nederlandse fotografe Marjolein van Pagee echter dat dit onvolledig was. Daags nadat de patrouille in de hinderlaag was gelopen overvielen Nederlandse mariniers het dorp. Door hun vergeldingsactie werden zo'n zestig Javaanse burgers gedood en vijftig huizen in brand gestoken. Dat is althans wat Van Pagee opmaakte uit een bewaard gebleven schrift van de dorps-schrijver.

Is ook dat tweede verhaal, de vergeldingsactie, waar? Dat is op basis van een enkel krantenartikel uiteraard niet vast te stellen. Ondenkbaar is het echter beslist niet. Naarmate er meer onderzoek wordt gedaan naar het optreden van het Nederlandse leger tijdens deze vuile dekolonisatieoorlog duiken er meer gevallen op, die wij nu kwalificeren als oorlogsmisdaden. En zeer vaak ging het,

zo blijkt uit onderzoek, inderdaad om represailles voor gesneuvelde makkers.

In dat stramien passen de vergeldingsacties voor de patrouille-Teeken naadloos. Al in 1992 suggereerde veteraan Wim Hornman dat hier keihard was opgetreden: 'Ze walsten door de dorpen en de dessa's heen. Ze verhoorden gevangenen. Ze verdroegen geen tegenstand.' Maar daarmee is de bredere vraag, of het Nederlandse leger zich schuldig maakte aan systematische 'contraterreur', uiteraard nog niet beantwoord.

'Ze walsten door de dorpen en de dessa's heen, verhoorden gevangenen en verdroegen geen tegenstand'. De dekolonisatieoorlog in Indonesië was de grootste militaire operatie uit onze geschiedenis. Er waren 100.000 dienstplichtigen, 50.000 oorlogsvrijwilligers, enkele duizenden

beroepsmilitairen, plus zo'n 70.000 mannen van het Koninklijk Nederlands-Indisch Leger (KNIL) bij betrokken. In het totaal dienden er dus ruim 220.000 manschappen onder Nederlandse vlag. De missie die de militairen werd opgedragen was dan wel koloniaal, maar klinkt vanuit hedendaags perspectief ook weer verrassend bekend: het herstellen van rust en veiligheid, en het creëren van de voorwaarden voor wederopbouw na een desastreuze buitenlandse bezetting.

De werkelijkheid was echter veel gecompliceerder. Op 17 augustus 1945 proclameerden Soekarno en Mohammad Hatta onafhankelijke Republiek Indonesië. Dat was twee dagen na de Japanse capitulatie. Nederland hoopte na de capitulatie het koloniale gezag zo snel mogelijk te herstellen, hoewel er wel ruimte was voor een zeer geleidelijke dekolonisatie onder Haagse regie. Maar de republikeinen daarentegen wilden niets minder dan *Merdeka*, volledige onafhankelijkheid en vrijheid.

In de volgende vier jaren werd veel onderhandeld, maar nog meer gestreden. Indonesisch geweld in de zogenoemde *bersiap*, tussen september 1945 en begin 1946, leidde tot vele duizenden doden onder etnische minderheden (Europeanen, Indo's en Chinezen). Daarnaast, en langduriger, was er een bloedige strijd tussen rivaliserende Indonesische groepen onderling. Tegelijk werd er een onversneden dekolonisatieoorlog gevoerd tussen de Nederlandse krijgsmacht en het republikeinse leger.

Nederland zag in dat er onderhandeld moest worden. Dit was mede noodzakelijk omdat de internationale publieke opinie steeds kritischer werd over het Nederlandse beleid. Tot tweemaal toe leek een onderhandelde vrede binnen handbereik, maar door toedoen van haviken aan beide

zijden werden deze kansen gemist.

Het treurige alternatief was voortzetting en uitbreiding van de oorlog. Dat bleef niet beperkt tot de twee Nederlandse 'politieacties', zo genoemd in de vergeefse hoop het buitenland ervan te overtuigen dat het niet ging om een onafhankelijkheidsstrijd van een kolonie tegen een koloniale mogendheid, maar slechts om het bestrijden van binnenlandse verstoringen van de openbare orde.

Deze acties in 1947 en 1948-1949 wezen uit dat het Nederlandse leger een conventionele oorlog althans op korte termijn kon winnen; vrijwel heel Java en grote delen van Sumatra werden min of meer onder controle gebracht. De acties zetten Nederland in de internationale opinie echter in de beklaagdenbank.



Nederlandse militairen in Indië

Bovendien werd steeds duidelijker dat de militaire tak van de republikeinen, de Tentara Nasional Indonesia (TNI), en ook allerlei andere strijdgroepen een veel grotere bedreiging vormden doordat zij kozen voor een guerrillaoorlog. Die tactiek lokte Nederlandse contraguerrilla uit, die waarschijnlijk veel meer slachtoffers eiste dan de oorlogvoering gedurende de kortstondige politieacties, maar ook steeds minder perspectief op een definitieve overwinning bood.

Intussen was de daadwerkelijke militaire controle van Nederland, ondanks de schijnbare successen van de politieacties, zeer

beperkt. De grote legermacht was nog altijd veel te klein voor het enorme oppervlak waar de koloniale orde moest worden gehandhaafd, en bovendien lukte het niet het vooroorlogse civiele apparaat weer op orde te krijgen.

Uiteindelijk werd de dekolonisatieoorlog toch tot een einde gebracht aan de onderhandelingstafel. Op 7 mei 1949 tekenden de onderhandelaren Mohamed Roem en Jan Herman van Roijen een akkoord dat wél de basis zou vormen voor de soevereiniteitsoverdracht, op 27 december 1949. Een wapenstilstand werd al op 3 augustus van kracht, slechts een dag of tien na het drama in Prambon Wetan, vandaar de latere uitruil van krijgsgevangenen. Ditmaal zwegen de wapens. De repatriëring van de Nederlandse troepen ging van start, al kwamen de laatste militairen pas begin 1951 terug – eerder was niet mogelijk, omdat de scheeps capaciteit nogal tekortschoot.

Het aantal in de periode 1945-1950 in Indonesië omgekomen militairen in Nederlandse dienst bedroeg 4751, exclusief doden bij hulpkorpsen, Rode Kruis en politiemensen; het Nationaal Indië-monument in Roermond houdt een cijfer aan van 6226. Beide cijfers liggen zeer waarschijnlijk lager dan het aantal Europese slachtoffers van de Bersiap-periode, en zeker van het aantal doden aan Indonesische zijde, dat gewoonlijk rond de 100.000 wordt geschat – een wilde gok, waarbij bovendien moet worden aangetekend dat een aanzienlijk deel van hen niet stierf door Nederlands geweld, maar in de onderlinge strijd van de diverse Indonesische strijdende partijen.

Verkeerde kant van de geschiedenis

In 2005 gaf Nederland toe dat het 'aan de verkeerde kant van de geschiedenis' had gestaan. Het

zou tot 2005 duren voordat de Nederlandse regering uitsprak dat ons land, achteraf gezien, in deze oorlog 'aan de verkeerde kant van de geschiedenis' had gestaan. 'We' hadden indertijd niet begrepen dat de tijden voorgoed veranderd waren, dat onze rol in Indonesië was uitgespeeld. Het hoge woord was eruit, bij monde van minister van Buitenlandse Zaken Ben Bot, zelf een 'Indische jongen' en daarom beter in staat geacht deze pijnlijke boodschap te delen met veteranen en repatrianten uit het verloren Indië.

De missie waarmee de Nederlandse militairen op pad waren gestuurd, werd omschreven als een vredesmissie, als opbouwwerk. Dat daar oorlogshandelingen aan vast konden zitten, zal duidelijk zijn geweest. Maar de duur, omvang en intensiteit van wat uiteindelijk een dekolonisatieoorlog werd, waren van geheel andere orde dan verwacht. Aan Nederlandse zijde schatten alle partijen – politiek, militair, publieke opinie – dit aanvankelijk veel te optimistisch in. En toen ze hun vergissing eindelijk inzagen, bleek een *exit strategy* niet zomaar voorhanden. Bovendien bleek de oorlog steeds vuiler te worden, mede omdat de tegenpartij noodgedwongen voor een guerrilla koos.

Al tijdens de oorlog zelf doken berichten op in de Nederlandse pers over 'moffengedrag' tegen Indonesiërs. Die werden echter overstemd door zorgvuldig geregistreerd positief nieuws over 'onze jongens in Indië'. Na de soevereiniteitsoverdracht werd het stil. Het duurde zo'n twintig jaar, tot 1969, voor het publieke stilzwijgen werd doorbroken. Veteraan Joop Hueting zocht al langere tijd het nieuws met verklaringen over de oorlogsmisdaden, begaan door de Nederlandse militairen. Het duurde – kenmerkend – jaren voor hij eindelijk een forum vond,

eerst in *de Volkskrant*, vervolgens op het nog betrekkelijk nieuwe medium de televisie.

Hueting's optreden in het VARA-televisieprogramma *Achter het Nieuws* leidde tot verhitte discussies, debatten in de Tweede Kamer en een onder hoge tijdsdruk vervaardigd onderzoeksrapport van een ambtelijke commissie dat de geschiedenis in zou gaan als de *Excessennota*, gebaseerd op eerder verricht juridisch onderzoek dat politiek noch juridisch was gedeeld. Het ging dus om onderzoek naar misdrijven die uitdrukkelijk als zodanig waren gerapporteerd, zoals de operaties van het beruchte Korps Speciale Troepen onder kapitein Raymond Westerling: standrechtelijke executies van gevangenen, martelingen, verkrachting, brandstichtingen en plundering.



De commissie beschouwde het rapport slechts als een eerste inventarisatie, maar de politiek wilde deze geschiedenis snel begraven. Eigenhandig schreef minister-president Piet de Jong, zelf voormalig marineman, dat er weliswaar sprake was geweest van betreurenswaardige 'excessen', maar dat de militairen aan Nederlandse zijde zich in de regel goed hadden gedragen: 'De Regering betreurt dat er zich excessen hebben voorgedaan, maar zij handhaaft haar opvatting, dat de krijgsmacht als geheel zich in Indonesië correct heeft gedragen. Verzamelde gegevens bevestigen, dat van systematische wreedheid geen sprake is geweest.'

In het Kamerdebat over de

Excessennota drong onder meer oppositieleider Joop den Uyl (PvdA) aan op een parlementaire onderzoekscommissie, maar een meerderheid in de Tweede Kamer wees dit af. De beslissing noch een parlementair onderzoek, noch een grondig wetenschappelijk onderzoek te laten uitvoeren naar de oorlogvoering, inclusief mogelijke oorlogsmisdaden, was gevoed door de angst een doos van Pandora te openen.

Verdwenen daarmee de oorlog, en de vraag naar oorlogsmisdaden, in de spreekwoordelijke doofpot? Nee. Vanaf 1969 is het nodige onderzoek gedaan; veel daarvan is juist gericht op gebeurtenissen die al in 1969 als 'excessen' waren geclassificeerd. Telkens weer kwam de koloniale oorlog in het nieuws, publiceerden journalisten over nieuwe vondsten of brachten bekende feiten als nieuws. Er werden rechtszaken gevoerd over oorlogsmisdaden; de rechter dwong de staat in deze specifieke gevallen tot erkenning, excuses en schadeloosstelling. Onderzoekers plozen archieven uit, interviewden militairen en politici. Veteranen schreven hun memoires. Er was geen sprake meer van verdoezeling.

Maar daarmee is allerm minst gezegd dat het onderzoek bevredigend is afgerond, en al helemaal niet dat de vraag is beantwoord of het Nederlandse leger zich al dan niet systematisch aan oorlogsmisdaden heeft schuldig gemaakt. Dat dit incidenteel wél het geval is geweest, is allang erkend, en de *Excessennota* blijft daarbij een belangrijke bron. Al was het dan pas na rechterlijke vonnissen, Nederland heeft officieel erkend dat er in het Javaanse dorp Rawagedeh en in Zuid-Sulawesi oorlogsmisdaden zijn gepleegd en heeft daar de weduwen van vermoorde dorpelingen ook een financiële tegemoetkoming betaald; de benaming 'schadeloosstelling' is overigens een

pervers woord in dit verband. Ook heeft het kabinet-Rutte II aangegeven nieuwe gevallen die aan het licht komen op dezelfde wijze te zullen behandelen. Er lijkt nu ook ruimte te komen om kinderen van slachtoffers te compenseren. Dus met andere woorden, als de nabestaanden van vermoorde dorpelingen uit Prambon Wetan hun zaak 'hard' weten te maken, zal Nederland de inmiddels bekende gebaren maken.

Maar daarmee weten we nog steeds niet of we het hebben over excessen of routineus geweld. Mede daarom bepleitten drie instituten – het Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde (KITLV), het Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH) en het Instituut voor Oorlogs-, Holocaust- en Genocidestudies (NIOD) – in juni 2012 in de *Volkskrant* een breed onderzoek naar de dekolonisatieoorlog, en in het bijzonder het Nederlandse militaire optreden. Het pleidooi van de instituten was om de discussie breder te trekken, inhoudelijker te maken, 'niet om te moraliseren, maar om ons te helpen begrijpen wat de aard van het geweld en het Nederlandse optreden was'.

Frans Timmermans was eerst vóór, later tegen

Frans Timmermans was als Kamerlid vóór nader onderzoek, maar als minister van Buitenlandse Zaken tegen. Het pleidooi leidde tot een golf van overwegend positieve publiciteit, ondersteunende commentaren in toonaangevende kranten en Kamervragen en -debatten. De uitkomst was echter teleurstellend. Het toen regerende kabinet-Rutte I gaf aan dat de instituten uiteraard alle vrijheid hadden om het bepleite onderzoek uit te voeren, maar wilde het niet

financieel steunen. Het tweede kabinet-Rutte bevestigde dit standpunt, waarbij publiekelijk en vertrouwelijk werd gewezen op de opvattingen van de Indonesische regering, die te kennen had gegeven liever gezamenlijk naar de toekomst te willen kijken dan terug te blikken op deze delicate periode uit het gemeenschappelijke verleden. Pikant in dit alles was de rol van Frans Timmermans, als Kamerlid voor de oppositionele PvdA ten tijde van Rutte I nog voorstander van het onderzoek en overheidssteun daarvoor, als minister van Buitenlandse Zaken in het tweede kabinet-Rutte echter tot andere gedachten gebracht.



Waarom toch die weigering een breed onderzoek te financieren dat ertoe kan bijdragen om de onderste steen boven te krijgen? We kunnen niet uitsluiten dat zorgen om het Nederlandse (militaire) imago en eventueel ook financiële claims een rol spelen. Maar het heeft er alle schijn van dat de Indonesische opstelling van groter belang is. Tot op heden heeft geen Indonesische regering ooit belangstelling getoond voor serieus historisch onderzoek naar de dekolonisatieoorlog, al dan niet in samenwerking met Nederland uitgevoerd.

Dat is niet vreemd. Onbevangen historisch onderzoek zou het beeld ondergraven van één verenigd heroïsch volk dat onder leiding van het leger de kolonisator het land uit vocht. Openheid van Nederlandse zijde over oorlogsmisdaden begaan in de jaren

1945-1950 zou bovendien in de Indonesische samenleving de roep kunnen versterken om kritisch onderzoek naar de massale moordpartijen, deels onder regie van het leger, in de jaren 1965-1966.

Er zijn wel signalen van een begin van openheid aan Indonesische zijde, maar feit blijft dat Den Haag zich inderdaad kan verschuilen achter het standpunt van Jakarta dat onderzoek naar deze periode belastend kan zijn voor de bilaterale betrekkingen. Maar het blijft, op z'n minst, buitengewoon opmerkelijk dat Indonesië kennelijk zo'n sterk stempel kan zetten op het Nederlandse onderzoek naar de eigen militaire en koloniale geschiedenis.

Meer weten

Een breed overzicht van de dekolonisatie geven Wim van den Doel, *Afscheid van Indië. De val van het Nederlandse imperium in Indië* (2000) en J.A.A. de Jong, *Avondschot. Hoe Nederland zich terugtrok uit zijn Aziatisch imperium* (2011). Zie ook Ad van Liempt, *Nederland valt aan: Op weg naar de oorlog met Indonesië 1947* (2012).

Een overzicht van de oorlog, de nasleep in Nederland en de visie van de veteranen biedt Stef Scagliola, *Last van oorlog: De Nederlandse oorlogsmisdaden in Indonesië en hun verwerking* (2002). De klassieke studie over 'excessief geweld' is *Ontsporing van geweld: Over het Nederlands/Indisch/Indonesisch conflict* (1971/2012) van de veteranen, tevens sociologen, J.A.A. van Doorn en W.J. Hendrix. J.A. de Moor schreef *Westerling's oorlog: Indonesië 1945-1950: De geschiedenis van de commando's en parachutisten in Nederlands-Indië 1945-1950* (1999).

Bron: *Historisch Nieuwsblad*

(advertentie)

Reparatie van iPhone, iPad en nu ook android. Klik [hier](http://www.borca-online.nl/iphone-en-ipad-reparatie) voor de aanbieding
<http://www.borca-online.nl/iphone-en-ipad-reparatie>

Borca **Online**
Computer **Service**

Weimarstraat 39
2562 GP Den Haag
070-364 2806
www.borca-online.nl



58^e Tong Tong Fair 2016

De 58^e Tong Tong Fair vindt dit jaar plaats van zaterdag 28 mei tot en met zondag 5 juni 2016. Helaas drie dagen korter dan de vele voorgaande edities van dit grootste Euraziatische festival ter wereld. Maar dit jaar zijn er twee grote veranderingen: ten eerste is het festival dagelijks een uur eerder open, namelijk om 11.00 uur en in de tweede plaats heeft men de signalen uit de bezoekersschare gehoord en beantwoord, door voor het eerst speciale avondtickets aan te bieden. Veel opmerkingen kwamen over het feit dat nogal wat bezoekers vanwege werk en dergelijke uitsluitend in de avonduren konden komen, terwijl er wel een compleet dagticket gekocht moest worden. Het nieuwe avondticket is geldig vanaf 17.30 uur en is uitsluitend voor door-de-weekse dagen.

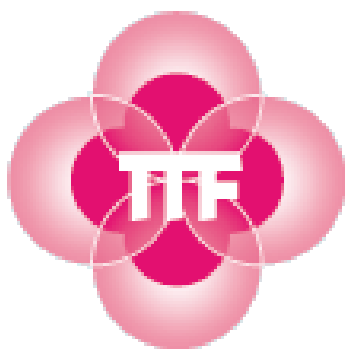
Culturele programma

Het thema van het culturele programma is dit jaar het theaterprogramma 'Moeder'. Dit gaat over typisch Indische moederfiguren, zoals de baboe en de njai (de 'oermoeder' van veel Indo's). Naast de literaire invulling door

Marion Bloem wordt dit thema ook muzikaal uitgewerkt door Astrid Seriese, Bok Akih en anderen.

Nading Rhapsody uit Borneo

Waar de meeste wereldmuziekpodia zich richten op de muzikale Noord-Zuid-fusion, richt het TTF zich voornamelijk op de Oost-West cross-overs. Hierbij komen onder andere accenten zoals Krontjong



en Worldjazz aan de orde. Specials gasten dit jaar is de band Nading Rhapsody, die furore maakte op het bekende Rainforest World Music Festival in Maleisië. De band brengt een mix van traditionele rootsmuziek en rituele zang met jazz, funky ritmes, waarbij de Westerse bas en gitaar worden gecombineerd met de

Oosterse sape, gendang melayu, gongs en beduk. De leden van Nading Rhapsody zijn allen afkomstig van Maleisisch Borneo.

Tong Tong Express

De bekende busdienst die ieder jaar de ouderen vanuit diverse punten in Nederland naar het Haagse Malieveld brengt, de 'Senioren Express' heet voortaan de 'Tong Tong Express'. Per luxe touringcar worden langs vier trajecten, dwars door Nederland ouderen opgehaald bij tevoren vastgestelde opstapplaatsen. Bij u in de buurt geen opstapplaats? Indien u tien ouderen (evt. incl. begeleider) weet te interesseren, kan er een extra opstapplaats in de route worden toegevoegd. Meldt u daarvoor wel snel aan via: <http://tongtongfair.nl/tong-tong-express/>

Tong Tong webshop

In de webshop van Stichting Tong Tong zijn nu al e-tickets verkrijgbaar met speciale Early Bird korting. Voor alle openingstijden, ticketprijzen, Pasarpassen, enz: <http://tongtongfair.nl/ticketshop/>

Wat zeggen de sterren in Maart 2016

Ram, 22 mrt – 20 apr

Jij voelt je krachtig en geniet volop van het flirten. De aandacht van de anderen doet je goed. En over aandacht hoef jij deze maand echt niet te klagen. Je was de laatste tijd wat introverter dan anders, maar het avontuur lokt je weer en jouw drang om vooruit te kijken borrelt weer op. Op alle fronten ben je bezig met nieuwe ideeën. Geen wonder ook dat niet iedereen jou bij kan houden en dat sommigen wat tegengas geven.



Stier, 21 apr – 21 mei

Je hebt een onrustig gevoel dat je doet afvragen of je inderdaad dat gedaan hebt wat je wilde en van plan was. Je krijgt het gevoel dat het de hoogste tijd wordt om echt voor jezelf te gaan leven en dat is maar goed ook. Daarnaast ben je gelukkig goed in staat te genieten van dat wat je hebt opgebouwd en waar je tevreden over bent. Je houdt van de mensen die je om je heen hebt verzameld. En dat is in deze fase van jouw leven erg belangrijk.



Tweeling, 22 mei – 21 jun

Je bent nog steeds aan zet op het werk. Het ziet er gewoon heel goed uit op dit gebied. Je gaat langzamerhand ook merken wat dit met jou als persoon doet. Je zelfvertrouwen groeit en zo nu en dan loop je misschien even naast je schoenen. En dat is best even toegestaan! Maar niet te lang, onthoud goed dat je dit niet allemaal alleen hebt bereikt. Romantiek vind jij vooral bij mensen waar je iets van kunt leren. Het is dus belangrijk dat ook jouw partner zich kan blijven ontwikkelen.



Kreeft, 22 jun – 22 jul

Jij bent een intellectueel mens, iemand die het liefst met zijn/haar kennis en communicatie werkt. Deze maand ben je echter zeer praktisch ingesteld. Je zult een beter contact en een beter begrip met je publiek hebben. Dat is veel waard, leer daarvan voor de toekomst. Ook met je partner kun je in deze periode een beter contact opbouwen door deze praktische instelling. Het zal je relatie verdiepen, wat leidt tot een romantische sfeer.



Leeuw, 23 jul – 23 aug

Deze maand staat in het teken van je carrière. Er zullen zich dan ook Blijf goed naar je gevoel



luisteren, je emotionele beslissingen zullen de beste zijn. Je kunt op jezelf vertrouwen, zowel emotioneel als fysiek ben je tiptop in orde. Je uiterlijk is ook belangrijk voor jou deze maand. Je smaak is goed, de juiste tijd om je eens lekker in het nieuw te steken! Ook in de liefde zul je kunnen genieten van de gevolgen van je goede smaak. Als je single bent geniet er dan van.

Maagd, 24 aug – 23 sep

Natuurlijk vind je die aandacht heerlijk en daar moet je ook zeker van genieten. Je maakt plezier zolang het maar niet te serieus of te beknellend wordt. Relaties en liefde op lange termijn boeien jou minder dan anders. Je sociale leven in het algemeen staat op een wat lager niveau. Deze maand zul jij je meer met jezelf gaan bezig houden dan met anderen. Jij gaat je dromen waar maken, de plannen zijn uitgedacht en liggen klaar.



Weegschaal, 24 sep – 23 okt

Je sociale leven is druk en kan zelfs stressvol zijn. Je vrienden en familie lijken haast te vechten om jouw aandacht. En dat is iets waar jij slecht tegen kunt. Vrienden voelen zich in deze periode snel te kort gedaan en zeker die ene speciale persoon in jouw leven. Zorg ervoor dat je ook een beetje aan jezelf toekomt. Een druk sociaal leven is natuurlijk geweldig, maar je moet er wel tegen kunnen. Romantische ontmoetingen zijn er volop, er kan zelfs een oude vlam opduiken.



Schorpioen, 24 okt – 22 nov

Jij laat je deze maand lekker gaan in je favoriete bezigheid, je verzorgt het thuisfront zoals slechts jij dat kan. Je gezin en je huis staan centraal deze periode en daar voel jij je echt goed bij. Maar ook als je geen kinderen hebt kan het gebeuren dat je bijvoorbeeld thuis gaat werken. Ben je alleenstaand dan kan het gebeuren dat je iemand leert kennen en verliefd wordt, maar wel thuis!



Boogschutter, 23 nov – 22 dec

Je kunt je gevoelens niet uiten en dat zal dan ook onherroepelijk leiden tot strubbelingen in je relatie en in vriendschappen in het algemeen. Als je zelf niet eens weet wat je voelt, hoe kun je dat dan uitleggen aan een ander? Heel begrijpelijk, maar toch moet je proberen je gevoelens te



uiten. Door dat te doen, krijg je langzaam maar zeker meer structuur in je verhaal en in je gevoelens. Aan het einde van deze maand ben je er weer helemaal bovenop.

Steenbok, 23 dec – 20 jan

Deze maand zul je waarschijnlijk heen en weer worden geslingerd tussen werk en thuis, tussen de buitenwereld en de binnenwereld. Je zou eigenlijk meer tijd aan je emotionele welzijn moeten besteden, maar het kan zijn dat jij je deze luxe niet kunt veroorloven. Wellicht moet je je volledig inzetten voor je werk om aan je standaards te kunnen voldoen. Onthoud dat het altijd allemaal een kwestie is van het vinden van de juiste balans.



Waterman, 21 jan – 19 feb

Als jij deze maand meer aandacht aan je werk en je carrière gaat besteden, kan het gebeuren dat het thuisfront aan je gaat trekken. Je krijgt het gevoel dat je in tweeën gespleten wordt. Zorg dat beide partijen in evenwicht komen en blijven, de een krijgt niet meer dan de ander. En houd dan ook jezelf nog in balans door voldoende tijd te reserveren voor jouw eigen dingetjes in het leven. Geen gemakkelijke opgave maar het is te doen.



Vissen, 20 feb – 21 mrt

Deze maand zul je heel waarschijnlijk de kriebels krijgen, je wilt afwisseling. Weg van de dagelijkse dingetjes en de sleur in je leven, op naar het avontuur en nieuwe, spannende dingen. En je zult daar ook de mogelijkheid toe krijgen of zelf scheppen. Dus neem je partner "onder de arm" en doorleef je gevoelens ten volle. Je bent energiek en je hebt de kracht om bepaalde zaken er door te drukken. Thuis of op het werk, dit is de periode voor nieuwe initiatieven en veranderingen op lange termijn.



Bron: <http://www.astro-share.nl/Maandhoroscoop.333.0.html>.

Korte berichten

Indische Rijsttafel nu cultureel erfgoed

De Indische Rijsttafel is onlangs toegevoegd aan de Nationale Inventaris Immaterieel Cultureel Erfgoed in Nederland. Op sociale media laten veel mensen zich verbaasd uit, omdat zij van mening zijn dat de Rijsttafel toch niet specifiek Nederlands lijkt. De Rijsttafel is ontstaan in voormalig Nederlands-Indië. Welgestelde Europeanen lieten destijds zoveel mogelijk gerechten tegelijkertijd op tafel serveren, teneinde hun aanzien tentoon te spreiden. Er gaat zelfs een verhaal dat Hotel Des Indes in Batavia (het tegenwoordige Jakarta) minstens 24 bedienden gebruikte om de gerechten in volgorde op te dienen. Hotel des Indes is niet meer en is tegenwoordig een shopping mall: Duta Merlin. Op de website van Immaterieel Erfgoed staat te lezen dat het begrip Rijsttafel voor het eerst werd gebruikt aan het begin van de negentiende eeuw. De van oorsprong Indonesische gerechten waren speciaal aangepast aan de Nederlandse smaak. Na de grote repatriëring na de Tweede Wereldoorlog, werd de Rijsttafel een traditie en een icoon voor de Indische Nederlanders en daarmee tevens een symbool voor de culturele identiteit van allen die Nederlands-Indië tot hun roots rekenden en hen die zich hiermee verwant voelden en nog voelen. Sindsdien zijn er wereldwijd over bijna geen enkele keuken zoveel kookboeken verschenen. Dus: een Indische Rijsttafel en toch ook zo Nederlands.

Reuzenaronskelk (3,75 m) bloeit weer

In de botanische tuin van Cibodas, West-Java, staat de bijzondere reuzenaronskelk - *Amorphophallus titanum* - in bloei. De plant heeft



Foto: Kebun Raya Cibodas

een lengte van 3,75 meter en is daarmee de langste reuzenaronskelk ooit in Indonesië. Bezoekers kunnen de plant, na de bloei, ongeveer een week lang bewonderen. Daarna sterft de bloem af. De reuzenaronskelk, waarvan de knol oorspronkelijk uit West-Sumatra komt, kwam maandagavond 7 maart 2016 tot bloei. De knol is in 2000 meegenomen naar de botanische tuin van Cibodas. De eerste keer dat de plant daar in bloei stond was in 2003. De plant had toen een lengte van 2,7 meter. De tweede keer dat de reuzenaronskelk tot bloei kwam, was in 2007 met een lengte van 3,17 meter. Vier jaar later stond de plant opnieuw in bloei en had toen een lengte 3,2 meter. Eerder dit jaar kwam in de botanische tuin van Cibodas een andere reuzenaronskelk tot bloei. [De kolf van de plant brak een paar dagen na de bloei af](#) (Ctrl + Click) doordat een bezoeker enkele dagen voordat de plant tot bloei kwam een steen naar de reuzenaronskelk gooide. De steen bleef vastzitten in de plant waardoor de bloei werd verstoord. De planten worden nu beschermd met netten om herhaling van soortgelijke incidenten

te voorkomen. De *Amorphophallus titanum* werd in 1878 ontdekt door de Italiaanse botanicus Odoardo Beccari. Hij vond de plant in Lembah Anai, West-Sumatra.

9 Balinese dansen als werelderfgoed erkend door UNESCO

Negen traditionele dansen uit Bali zijn begin maart opgenomen in de representatieve lijst van het Immateriële Erfgoed van de Verenigde Naties (UNESCO). Dit meldt 'The Jakarta Globe'. De dansen die op de UNESCO-lijst staan van Immaterieel Werelderfgoed zijn de volgende: *Tari Barong Ket*, *Tari Jaged Bumbung*, *Tari Legong Keraton*, *Drama Tari Wayang Wong*, *Drama Tari Gambuh*, *Topeng Sidhakarya*, *Tari Baris Upacara*, *Tari Sanghyang Dedari* en *Tari Rejang*. In een verklaring zegt de UNESCO dat de dansen zijn onderverdeeld in drie categorieën: Religieus, Semi-Religieus en Entertaining. Verder staat in de verklaring, dat de dansen traditioneel begeleid worden door de Gamelan en de dansers en dansen een solide culturele identiteit bieden, die als zodanig het culturele erfgoed van een volk aan het nageslacht nalaat.

Dialoog Conferentie Nederland-Japan-Indonesië

Op zaterdag 4 juni 2016 zal de 19^e Dialoog Conferentie gehouden worden in het UCK (Utrechts Centrum voor de Kunsten). Het thema van deze conferentie zal gericht zijn op de krijgsgevangenkampen in Japan, met in het programma aandacht voor de onthulling van een bijzonder gedenkteken. De conferentie is een uitgelezen gelegenheid om elkaar te ontmoeten voor een



dialogo over een gezamenlijk ervaren stuk geschiedenis. Deze geschiedenis mag niet vergeten worden en de dialogo is er dan ook op gericht om met elkaar verder te willen. Er zal voldoende aandacht zijn voor de levenservaringen van mensen die deze geschiedenis hebben meegemaakt en daarnaast wil men stilstaan bij de actuele ontwikkelingen in Japan. De locatie Utrecht is gekozen vanwege de centrale ligging in Nederland. Nadere informatie over het programma op een later tijdstip. 19^e Dialogo Conferentie in het UCK, Domplein 4, 3512 JC Utrecht. Ontvangst 9.45 uur en einde ca. 7.00 uur. Belangstellenden kunnen zich alvast aanmelden via mail: dialoognji16@gmail.com.

Schadevergoeding aan Nederlandse overlevende A-bom

De Japanse regering betaalt een schadevergoeding aan de 95-jarige Nederlander Dick Büchel van Steenbergen omdat hij in Nagasaki was toen daar in 1945 de atoombom ontplofte. Hij krijgt een bedrag van omgerekend 8800 euro, ter compensatie van geleden lichamelijke en geestelijke schade. Büchel van Steenbergen zat op 9 augustus 1945 als krijgsgevangen KNIL-militair vast in de stad, op minder dan 2 kilometer van waar de atoombom *Fat Man* ontplofte. Hij zag het vliegtuig aankomen en zocht beschutting in de fabriekshal waarin hij te werk was gesteld. Daardoor wist hij de ontploffing te overleven. In 2014 werd hij al door de stad Nagasaki officieel

erkend als slachtoffer van de atoombom, *hibakusha* in het Japans. Om een schadevergoeding van de staat te krijgen moest hij eerst nog een rechtszaak in Japan voeren.



Yoko Huijs-Watanaki van de Foundation for the People Affected by the War in the Pacific stond hem daarin bij. "In Japan is veel erkenning voor het leed van mensen die de atoombom hebben overleefd. Japan heeft ook alle aansprakelijkheid voor de atoombom op zich genomen. Maar als buitenlandse slachtoffers een schadevergoeding willen, moet dat via de rechter. Dat is nu eenmaal zo geregeld. Op deze manier hebben al veel Koreanen een uitbetaling gekregen. En nu dus ook een Nederlander."

Volgens Yoko Huijs waren er in 1945 ongeveer 150 Nederlanders krijgsgevangen in Nagasaki. Ruim 140 van hen overleefden de atoombom. "Inmiddels zijn ze bijna allemaal overleden. Veel van hen aan de gevolgen van de straling."

"Voor zover ik weet is er naast Büchel van Steenbergen nog een overlevende. Die wil uit principe geen rechtszaak voeren voor een schadevergoeding. Hij vindt dat Japan uit eigen beweging moet betalen." Bron: <http://www.nos.nl>

Commissie van Advies inzake Backpay geïnstalleerd

De Raad van Bestuur van de SVB (Sociale Verzekerings Bank), belast met de uitvoering van de

Backpay heeft een Commissie van Advies geïnstalleerd, die gevraagd en ongevraagd adviezen moet geven over uitzonderlijke gevallen van Backpay-aanvragen en dit aan de uitvoeringsorganisatie moet mededelen. Tevens zal de Adviescommissie de hardheidsclausules toepassen en in technische zin over de uitvoering oordelen. De leden van deze Commissie zijn **Erry Stoové** (voorzitter), **Ton Lutter** (lid) en **Elly Touwen** (lid).



Erry Stoové



Ton Lutter



Elly Touwen

ZEEUWS VEILINGHUIS
 GEVRAAGD:
 INDISCHE SCHILDERIJEN

 W. G. Hofker (1902-1981)
 Hamerprijs: € 600.000,-
 Herengracht 74, 4331 PX Middelburg
 Tel. 0118 - 650 680
WWW.ZEEUWSVEILINGHUIS.NL

(advertentie)

Recept van de maand

Soto Ajam

Een traditioneel recept van de bekendste Indonesische soep.

Ingrediënten:

1 flinke soepkip, 3 uien, 5 tenen knoflook, 5 cm gemberwortel, 1 verse stengel sereh, zout, peper, 1 kippenbouillonblokje, 1/2 blokje trassi, 2 el. olie, 500 gram, lontong, 100 gr. taugé, 100 gr. prei, 1 of 2 rode lombok, 2 el. grof gehakte bladselderij, 2 el. grof gehakte verse korianderblaadjes, hardgekookt gehalveerde eieren, gedroogde gefruite uitjes.

Bereiding:

Uien, knoflook, gember, peper, snufje zout en trassi vijzelt u fijn



of maalt u in de keukenmachine. Fruit deze boemboe nu even aan in de wok. Trek een bouillon van de soepkip, samen met de gekneusde stengel sereh en de boemboe, totdat het kippenvlees door en door gaar is. Haal dan de soepkip uit de bouillon en laat

hem zover afkoelen dat u het kunt verwerken. Fileer de kip en snijd het vlees in stukken. Verdeel een deel hiervan over de soepkommen en bewaar de rest voor eventueel een tweede kop soep. Doe in de kommen nu wat lontong, fijn-gesneden prei, ringetjes lombok, wat bladselderij, wat verse koriander, wat taugé en een half ei en giet hierover de kokend-hete bouillon. Garneer de soep met wat gedroogde gefruite uitjes.

Selamat makan.

Gedicht

door: Mary-Jane Sahanaja

De auteur en dichteres Mary-Jane Sahanaja (1971) beschrijft in haar bundels **"Verlossing van de schaamte en de schuld"** en **"Mijn waarheid"** als jongste dochter van een KNIL-er, hoe haar vaders stille verdriet van invloed is geweest op haar leven. Ze kent een verleden van misbruik en mishandeling, waarover zij heel openhartig schrijft, zonder afbreuk te doen aan haar liefde voor haar ouders. Haar gedichtenbundels zijn te bestellen bij www.bol.com en www.freemusketeers.nl

Ontwaakt

Bundel: "Mijn waarheid", 2006

Met een lichte schok schrik ik wakker
Uit wat leek de werkelijkheid
Geleefd op de automatische piloot
Zonder besef te hebben van de tijd

Eten, drinken, werken, slapen
Het hypnotische ritme van de eentonigheid
Nergens over praten
Genoetend van mijn zelfgecreëerde veiligheid

Ik voel weer die vreselijke pijn
Beelden flitsen door mijn hoofd
De reden waarom ik ben ondergedoken
Waarom ik mijzelf heb verdoofd

Zoveel jaar verspild
Heb ik toen echt geloofd
Dat ik al die ellende achter mij kon laten
Ik heb mijzelf beroofd

Alle kleur verdween uit mijn leven
Het besef dringt langzaam tot mij door
Die lange ontsnapping leek toch maar heel even
De toekomst is wat ik verloor

Eindelijk is de morgen aangebroken
Ik ben ontwaakt en kijk met andre ogen dan hiervoor
Zoveel mooie dingen die ik zie
Zoveel mooie geluiden die ik hoor

Vindt u het belangrijk dat NICC Magazine blijft bestaan?

Binnenkort zijn wij genooddaakt om onze oude computer te vervangen door een nieuwe met extra grafisch programma. Uw vrijwillige bijdrage is daarbij onontbeerlijk, temeer omdat het aantal advertenties momenteel stagneert. Uw donatie is welkom op: [NL39 RABO 0129 216 836](https://www.rabobank.nl) t.n.v. NICC, Den Haag.



CREAPRO
VERTALINGEN
■
Den Haag

*Vertalingen vanuit en in alle moderne talen
Speciaal: technisch, medisch, juridisch en creatief
Schrijven van uw memoires, brochures en andere teksten*

SINDS 1989 VERTALERS & GHOSTWRITERS
DIE U ZORGEN UIT HANDEN NEMEN

Galileïstraat 18 - 2561 TE Den Haag - tel: 070-362 05 89 - 06-83205997
@: creapro@worldonline.nl W: www.creapro.myplaces.nl

VERTAALWERK & GHOSTWRITING

(advertentie)

NICC Magazine zoekt advertentie medewerker

NICC Magazine is het grootste e-magazine ter wereld voor de Indische gemeenschap met nu bijna 9000 abonnees. Dat wij dit NICC magazine GRATIS kunnen uitgeven, gebeurt bij de gratie van adverteerders. De laatste tijd echter, is mede door naar alle waarschijnlijkheid de crisis, het aantal adverteerders drastisch teruggelopen. Omdat uw hoofdredacteur naast NICC Magazine, nóg een periodiek onze zijn verantwoording heeft, is het vrijwel onmogelijk om voldoende aandacht en energie te steken in de werving van adverteerders.

Daarom zijn wij dringend op zoek naar een beetje ter zake kundige

enthousiaste medewerk(st)er, die deze taak, die voor NICC Magazine van levensbelang is, voor zijn of haar rekening wil nemen.

Dit betekent dus: bedrijven benaderen die een relevante band hebben met Indonesië, Papua, Suriname, de Indische gemeenschap, de Surinaams Javaanse gemeenschap, of de Chinees-Indische gemeenschap, kortom, alles in relatie tot de inhoud van ons NICC Magazine. En natuurlijk proberen een advertentie los te peuteren door de potentiële adverteerder te overtuigen van het belang van NICC Magazine als medium voor zijn zaak.

Je moet dus wat verstand hebben van het advertentiewezen en/of de commercie en dan speciaal met betrekking tot een periodiek. En natuurlijk voldoende overtuiging en enthousiasme aan de dag leggen om een potentiële adverteerder te interesseren. En het hoeft natuurlijk niet voor niets. Je werkt op provisiebasis. Dus van elk advertentiecontract ontvang je 15% provisie. Verder is het wel vrijwilligerswerk.

Denk je dat jij de juiste man of vrouw bent voor deze job, neem dan even contact met ons op. info@indisch-centrum-den Haag.nl

Boekbespreking, e-Books, CD & DVD, Presentatie & Signeren

Schaduw van de Blauwe Bergen – Jouke Schotel. Drie generaties van de familie Charon dienen onder heel verschillende omstandigheden als militair in verschillende krijgsmacht onderdelen. Johan Charon, geboren in Nederlands-Indië in 1916, dient bij het Koninklijk Nederlands Indisch Leger (KNIL). Hij vecht tegen de Japanners en overleeft als krijgs-



gevangene de dwangarbeid aan de Birma-Siam Spoorweg. Na de soevereiniteitsoverdracht vertrekt hij naar Nederland. Hij bouw samen met zijn vrouw Liz een nieuw leven op. Hun zoon kiest later voor dienstneming bij de Koninklijke Marine bij het dienstonderdeel Wapenelektronica. Samen met de Twentse Martje sticht hij een gezin. Hun zoon

Roman kiest op zijn beurt weer voor dienstname bij het Korps Mariniers. Op deze wijze werpt iedere generatie zijn schaduw over de volgende. *Adviesprijs: € 20,75.*

Jan Pietersz. Coen – Jan Jacob Slauerhoff. De auteur van dit boek beoogt beslist geen politieke stellingname. Hij liet zich niet imponeren door de geweldenaarsfiguur Jan Pietersz. Coen, maar had een dramatisch oog voor diens vulgaire eigenschappen. Dit



deed Menno ter Braak terecht opmerken dat juist door zijn vulgariteit Coen "...een verpersoonlijking wordt van afmetingen. Juist door het ontbreken van iedere poging tot vaag idealiseren en romantisch verdoezelen slaagt Slauerhoff's held". De auteur ontmaskerde een autoriteit en juist dat was een thema voor Ter Braak; een thema dat in de latere lijn van het tijdschrift 'Forum' paste. Slauerhoff deed dit ver voor de na-oorlogse tijd, toen het usance werd Coen af te schilderen als een moordenaar van Banda en kolonialist met bloed aan zijn handen. *Adviesprijs: € 17,95.*

De reünie voorbij – Bert L.T. van der Linden. De Tweede Wereldoorlog is voorbij, maar niet spoorloos verdwenen en wordt nog steeds herdacht. Evenals de bevrijding van alle Nederlanders uit de Japanse kampen in Nederlands-Indië. Het onderwerp van deze novelle vormen de herinneringen van een Indisch kampkind uit Borneo, dat zich na jaren pas rekenschap geeft van



zijn herinneringen over een oorlog die, naar blijkt, zijn leven blijvend heeft beïnvloed. Aanleiding hiertoe is een uitnodiging voor een reünie van kampgenoten. Aan de hand van herinneringsbeelden wordt het onderzoeksproces beschreven naar de betekenis van die herinneringen. Het beeld dat hieruit oprijst, wijkt af van wat de canon over de kamptijd in Indië beschrijft. Zo doemt een Japanse kampbewaker onverwacht op als beeld van de "goede moordenaar" van het kind zijn vader, maar ook als verstoorder van het afscheid van die vader. Dat onvoltooide afscheid blijkt een leven lang dat leven te hebben overschaduwd. *Adviesprijs: € 25,01.*

Succes in een verloren oorlog – B. Bouman, Jeoffrey van Woensel e.a. Het 6^e regiment Veldartillerie en zijn Speciale Troepen in de onafhankelijkheidsstrijd van de Republiek Indonesië,



1946-1949. Nieuw in dit boek is dat de auteurs de focus leggen op een niet eerder beschreven groep

vechtjassen: de Speciale Troepen Groep Spier. Dat waren honderden, voornamelijk Indonesiërs, die aan de Hollandse kant meevochten, onder leiding van de oorlogsheld Tivadar Spier. Zij verleenden steun aan de 7-Decemberdivisie, waartoe in die tijd ook Bouman behoorde. De kracht van het boek ligt in het feit dat Bouman citeert uit oude brieven aan thuis. Hij zoekt Spier en andere voormalige strijdmakkers op, deed onderzoek bij de NIMH en hoorde ook voormalige tegenstanders. Zo wordt een onthutsend en helder beeld geschetst van de zware omstandigheden, de gevechtshandelingen en de geest onder de manschappen. *Adviesprijs € 18,95*

Koloniale oorlog 1945-1949 – Louis Zweers, Erik Somers en René Kok. Over de dekolonisatie van Nederlands-Indië is al veel geschreven, maar ook is er veel onbekend of verzwegen over dit



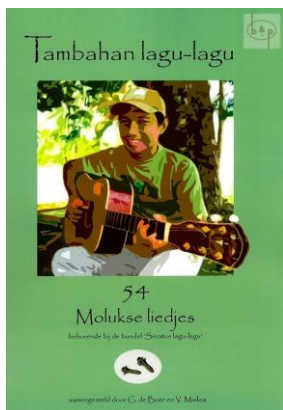
gewelddadige einde van 350 jaar Nederlands bestuur in de Oost. Steeds meer wordt duidelijk dat er een regelrechte oorlog werd uitgevochten, waarin sprake was van structureel geweld. In de jaren 1945-1949 zette Nederland een leger van meer dan 150.000 manschappen in teneinde de kolonie te behouden. Ondanks dat er in de Nederlandse pers nagenoeg niet over werd gerept en foto's en verslagen een vertekend beeld gaven van de werkelijkheid, was er een bloedige oorlog gaande. *Adviesprijs € 17,50*

Jan Toorop – Het lied van de tijd – Kitty Crowther. Dit verhaal begint op een eiland, heel ver van hier. In de tijd dat foto's nog zwart-wit waren. En een schaduwspel mysterieuze verhalen



vertelde over prinsen en over prinsessen en goed en kwaad. De elfjarige Jan Toorop vertrekt op een grote boot naar Nederland. Het wordt een afscheid voor altijd. Jan moet naar school, maar het liefst wil hij tekenen. "Er staan een paar gekleurde potloodlijnen... meer lijkt het niet. Maar de kunst van Jan Toorop betovert en bevreemdt. Het voert je mee naar zijn wonderlijke werelden". Jan zegt zelf: "Een tekening is als een horizon, of een gezicht: er ligt altijd iets achter". Dit boek hoort bij de tentoonstelling in het Gemeentemuseum van Den Haag. *Adviesprijs: € 14,99.*

Tambahan Lagu-Lagu – Gerrit de Boer en Vic Mailoa. Bundel met 54 Molukse liedjes. De samenstellers hebben met dit boek hun speurtocht naar Molukse muziek in Nederland voltooid. Samen met de eerder verschenen bundel **Seratus Lagu-Lagu** met



100 bekende Molukse liedjes, hebben zij het merendeel van de traditionele Molukse liedjes in kaart gebracht en toegankelijk gemaakt voor de volgende generaties. Daarbij zijn zangmelodieën uitgeschreven, teksten in het Moluks-Maleis toegevoegd, evenals akkoorden en ritmes voor de Tifa, de traditionele drum van de Molukse eilanden. Beide boeken samen bevatten nu ruim 150 liederen. Veel liedjes gaan over heimwee en terugkeer naar de geliefde kruidnagel-eilanden en over het eiland van hun voorouders, over familie en geliefden. Daarnaast ook religieuze stukken en Katredjis (instrumentale dansmuziek) waarin soms ook wat Hollandse invloeden te horen zijn. Verder ontbreken de krijgslieiden hymnes en kinderliedjes natuurlijk niet. Tot slot zijn ook enkele moderne lagu-lagu opgenomen. *Adviesprijs: € 24,50.*

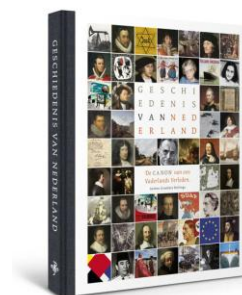
Indonesisch – Wat & Hoe. Dit deeltje is de beste tolk voor op reis. Met ruim 4000 woorden en zinnetjes kun je altijd uit je woorden komen. Vlot de rekening



vragen, een eenvoudig gesprekje aanknopen; met deze taalgids moet het allemaal lukken. Met behulp van de woordenlijst achterin kun je met deze gids ook eigen zinnen maken. In de meeste hoofdstukken zijn alfabetische lijsten opgenomen, inclusief fonetische aanwijzingen voor de juiste uitspraak. Bovendien kun je dit gidsje gebruiken als een eerste hulpmiddel bij het leren van het

Bahasa Indonesia. Wat & Hoe taalgidsen worden al meer dan 75 jaar in samenwerking met Van Dale uitgegeven en staan bekend om hun kwaliteit en volledigheid. *Verschijnt binnenkort. Adviesprijs: € 6,99.*

Geschiedenis van Nederland – Gerben G. Hellinga. De belangstelling voor geschiedenis leeft weer en deze geactualiseerde versie van de Vaderlandse Canon vormt het fundament van de culturele bagage die elke Nederlander zou moeten hebben.



In dit prettig leesbare boek passeren twintig eeuwen Lage Landen de revue aan de hand van 50 hoogtepunten, die samen de basis vormen van het nieuwe geschiedsonderwijs. Dit was lange tijd een ondergewaardeerd onderdeel van het lespakket. Elk van de 50 onderwerpen biedt aanknopingspunten voor boeiende verhalen die de belangstelling van scholieren voor het vak geschiedenis aanwakkeren. En samen vormen deze 'vensters' de rode draad van de geschiedenis van het land dat wij samen bewonen. *Dit boek is tevens te bestellen bij de uitgever: website www.walburgpers.nl. Adviesprijs: € 14,95.*

De in deze rubriek besproken boeken, CD's en DVD's zijn verkrijgbaar bij de Internet Boekhandel Van Stockum in Den Haag of bij de erkende boekwinkel, tenzij anders vermeld

VAN STOCKUM
INTERNET BOEKHANDEL
www.vanstockum.nl

Gelijke rechten voor ieder

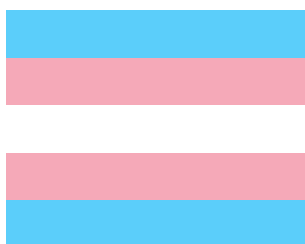
Door: Chinook de Deugd



regenboog vlag (gay/lesb.)



vlag voor bisexuelen



vlag voor transgenders



vlag voor interseksuelen

LGBT is een beweging die strijd voor gelijken rechten, LGBT staat daarom ook voor de mensen die gelijken rechten willen: Lesbian, Gay, Bi en Transgender.

Er is sinds 1900 al door LGBT-ers actie gevoerd op verschillende manieren zoals door kunst, literatuur, optredens en lobby's. Nu gebeurt dat ook door manifestaties als de Amsterdam Gay Pride en Roze Zaterdag.

De rechten waar ze voor vechten:

- Recht op vrije seksualiteit
- Homohuwelijk
- Recht op adoptie dan wel sociaal ouderschap
- Gelijke rechten op het gebied van arbeid en huisvesting

- Anti-discriminatiewetgeving
- Bescherming tegen homofobie en transfobie
- Recht op geslachtsaanpassing
- Intrekking van het travestieverbod

Nederland was het eerste land dat het homohuwelijk legaliseerde en pas twee jaar later gevolgd door België. Nederland is een land dat er bekend om staat dat het niet discrimineert en het is wettelijk verboden om dit te doen maar voor sommige is dit niet reden genoeg om te stoppen met discriminatie en pesterijen. Elke dag zijn er nog mensen die vanwege dit gedrag niet openlijk homoseksueel durven zijn en

sommige die dit wel zijn, worden zoals ik hiervoor zei erom gediscrimineerd en soms kan dit tot extremere dingen leiden.

Het feit dat mensen discrimineren vanwege seksuele preferentie valt simpelweg te vergelijken met iemand die thee lekkerder vindt dan koffie uitschelden voor bladderdoper en als dit als een belachelijke situatie klinkt dan klopt dat omdat het dat ook is. Ik vind persoonlijk dat men elkaar niet moet discrimineren omdat dit de redenen zijn voor de grootste conflicten en massamoorden, en wie de geschiedenis niet kent is gedoemd hem te herhalen.

Boekids festival

Programmering en blokkenschema

Op zondag 20 maart barst in Den Haag weer het jaarlijkse BOEKIDS FESTIVAL los. Het Boekids Festival is hét cross-over festival voor jongeren van 4 t/m 14 jaar & volwassenen en vindt plaats op zondag 20 maart 2016 in het

Paard van Troje en in het **Humanity House** in Den Haag. Het festival waar dwarsdenkers, vrijbuiters en andere avonturiers geïnspireerd worden door muziek, theater, literatuur, workshops, spoken word & meer. Het festival

waar veel grenzen overschreden worden en waar muziek, kunst en literatuur elkaar omarmen.

Via dit artikel kun je je alvast verdiepen in het programma-aanbod en de workshops. Maar

houd er rekening mee dat het aantal plaatsen voor de workshops beperkt is. Schrijf je daarom zo snel mogelijk in. Op de website van Boekids vind je nog veel meer informatie en ook het handige BLOKKENSHEMA, waarmee je zelf kunt uitpluizen hoe je de festivalonderdelen in de beide locaties kunt bezoeken, want alle tijden staan erbij. Verder vind je op de website ook de Festivalkrant. Kortom het wordt nu tijd dat je gaat puzzelen en plannen om je eigen ideale festivaldag samen te stellen.

Het Boekids Festival 2016, met onder andere: *Jochem Myjer (Gorgels), Paul van Loon & andere snuiters, Tim Knol & Bente,*

Hakim, Roué Verveer, Clean Pete, Ageeth de Haan, Lejo, Goslink, Vos en Haas, stand-up comedy met Berit Companjen i.s.m. theaterschool Rabarber, TrashLab, Graffiti Wall, Wishes in Motion,



Silent Disco, VJ for a day met A-GAEKE, Vang jezelf in een clip bij Clipfanger, Goochelen met Hilbert Geerling, Klein Mannetje heeft geen huis (NTjong), Silent luisteren met Yvonne Jagtenberg, Simon van der Geest & Hermine Landvreugd en vele anderen!

Kaarten voor het Boekids Festival zijn via de website te koop, maar ook bij Kinderboekenwinkel "Alice" in de Piet Heinstraat en bij Boekhandel en Villa Paagman op de locaties Fred en Centrum. Een ticket kost € 12,50 per persoon, of € 45,00 voor vier personen en biedt toegang tot beide festival locaties, alle voorstellingen en alle workshops. Je hoeft dus nergens apart voor te betalen. Hoe mooi kun je het hebben.....

Voor alle informatie en de tickets ga je naar: <http://boekids.nl>. Voor het BLOKKENSHEMA ga je naar: <http://boekids.nl/2015/wp-content/uploads/2016/02/Boekids-Blokkenschema.pdf>

Korte berichten

Gezocht: Jong talent

In de rubriek "**Just4Kids**" hebben we eerder al aandacht besteed aan jong talent. Zo plaatsten we een artikeltje over twee meisjes



die Indonesische dansen leerden en verder ook een stukje over een drumtalentje. Heb jij nou ook zo'n talent? Kan je goed gitaarspelen en treed je ook op? Of ben je een tenniskampioen in de dop, een goed biljarter of kan je heel goed dansen of zingen? Misschien ben je wel een hele goeie chef-kok, of ben je een kunstschilder of een fotograaf in de dop. Misschien ook wel een..... Kortom, alle jonge supertalenten van ca. 6 tot ca. 16 jaar oud willen we voor het voetlicht zetten. En wij willen dat aan iedereen vertellen. Als je zelf

niet zo heel goed kan schrijven, vraag dan of jouw ouders een stukje willen insturen met een fotootje erbij. Of je stuurt jouw verhaal gewoon naar de redactie, dan maken wij er samen met jou een echt leuk artikel van. **Stuur je reacties dan naar:** info@indisch-centrum-den Haag.nl **DOEN HOOR....!!!**

Boeken, e-books / cd-dvd



Op zoek naar Jeroen – Paul van Loon. Paul gaat op zoek naar Jeroen Bosch in zijn schilderijen. Wat is dat voor geluid, midden in de nacht? Tot



zijn grote verbazing komt Paul in een andere wereld terecht. Een wereld vol vreemde wezens en bizarre taferelen, waarvan hij het bestaan nooit had kunnen vermoeden. Maar de duizelingwekkende werkelijkheid van Jeroen Bosch is niet zonder gevaar... Hoe komt Paul ooit weer thuis? Een superleuk en spannend boek. *Leeftijd: 6 – 9 jaar. Prijs: € 13,99*

Het toernooi van Gorlan John Flanagan. Dit is het eerste deel van de serie "De Grijze Jager – De Vroege Jaren". Het vertelt over de



tijd dat Halt en Crowley, de beroemdste Grijze Jagers van het korps, nog jongemannen waren. Voordat ze hun sporen verdiend hadden als leiders van het

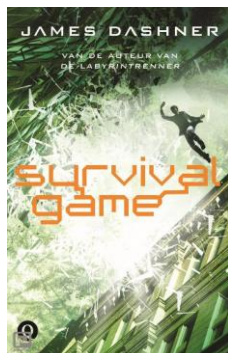
Jagerskorps, waren Halt en Crowley al vastbesloten om de wereld te verbeteren. Ze gaan met hulp van oudgedienden van het korps op zoek naar prins Duncan en naar de waarheid rond de problemen in het Noorden. Ondertussen willen de het Korps in ere herstellen. Kunnen zij het vertrouwen van het koninkrijk terugwinnen, of zal de sluwe Morgarath hen steeds te slim af zijn? *Leeftijd: 9 – 12 jaar. Prijs: € 15,95.*

Vals spel – Mirjam Mous. Fin wordt verdacht van moord. Vanuit een Spaanse politiecel probeert hij de moed erin te houden. Valerie komt hem vast wel snel helpen. Hij heeft haar tijdens het back-packen ontmoet en sindsdien zijn



ze onafscheidelijk. Valerie spreekt ook Spaans en is dus zijn tolk. Ze hoeft alleen maar tegen de agenten te zeggen dat Fin op het moment van de moord bij haar was. Maar Valerie komt niet opdagen. En wat nog veel erger is: De politie gelooft Fin niet. Hoe kan Fin nu bewijzen dat hij onschuldig is? *Leeftijd 12- - 15 jaar. Prijs: € 10,00.*

Survival Game, the Mortality Doctrine 3 – James Dashner. Gamen was Michael zijn lust en zijn leven. Een paar weken geleden nog deed hij niets liever dan in VinNet rondlopen. Nu riskeert hij met iedere inlog zijn leven. Het is allang geen spelletje meer. VinNet is een dodelijke omgeving geworden en Kaine wordt elke dag sterker. Kaine's



plan – de sterfelijkheids doctrine – is bijna uitgevoerd en de grens tussen de echte en de virtuele wereld vervaagt steeds meer. De hele wereld loopt gevaar zolang Kaine nog vrij rondloopt. Om hem tegen te houden heeft Michael zijn vrienden heel hard nodig. Maar eerst zal hij er achter moeten komen wie van zijn vrienden echt te vertrouwen is.

Huizenga zat van haar 9de tot en met 11de jaar gevangen in drie Japanse interneringskampen. Het boek 'Dromen van Vrijheid' is gebaseerd op haar eigen jeugdherinneringen. Hoe was het om kind te zijn in een kamp? De tentoonstelling *Dromen van vrijheid. Kind zijn in een kamp* geeft een beeld van het leven tijdens de internering door kinderogen. De expositie is samengesteld door Museum Bronbeek en Indisch Herinnerings-



Kinderboekwinkel



www.paagman.nl

centrum. Deze expositie laat allerlei voorwerpen zien uit de collectie van Museum Bronbeek, aangevuld met persoonlijke spullen van Truus: knuffels, poppen, spelletjes, receptenboeken, geïmproviseerde kleding, tekeningen, dagboeken en ook geborduurd textiel. De objecten van Truus waren eerder te zien in het Museon. Ter gelegenheid van deze tentoonstelling verschijnt er ook een lesbief bij het boek. **Museum Bronbeek** is te vinden aan de Velperweg 147, 6824 MB Arnhem. Openingstijden van 10.00 tot 17.00 uur.

Agenda

T/m 5 mei 2016 - Dromen van vrijheid. Kind zijn in een kamp. De tentoonstelling *Dromen van vrijheid. Kind zijn in een kamp* in Museum Bronbeek is samengesteld naar aanleiding van het jeugdboek *Dromen van Vrijheid* (Truus Huizenga & Lieke van Duin, 2015). Te zien zijn voorwerpen die een beeld geven van het leven van een kind in de Japanse interneringskampen in het Indië van 1942 tot 1945. Nederlands-Indië werd tussen 1942 en 1945 bezet door Japan. Veel (Indo-) Europese mannen werden krijgsgevangen gemaakt, hun vrouwen en kinderen zijn opgesloten in kampen. Truus

T/m 14 augustus 2016 – De Boeddha. De Boeddha is een van de meest inspirerende figuren uit de wereldgeschiedenis. Wat maakt het levensverhaal van deze spirituele leider zo enorm intrigerend? Waarom zijn de Boeddha-beelden uit de diverse



landen zo verschillend van elkaar? Wat zoeken mensen in het boeddhisme? Deze en vele andere vragen staan centraal in de grote tentoonstelling DE BOEDDHA. Het is de eerste keer dat er zoveel Boeddhabeelden tegelijk uit de eigen vaste museumcollectie gepresenteerd worden.

Gezamenlijk vertellen de getoonde voorwerpen het levensverhaal van de Boedha. Deze grote tentoonstelling is te bezoeken in het **Museum voor Volkenkunde**, Steenstraat 1, 2312 BS Leiden. Openingstijden: dagelijks 10.00 tot 17.00 uur (maandags gesloten, uitgezonderd vakanties; ook op Koningsdag gesloten). Toegang: vol: € 14,00. 4-18 jr: € 6,00; CJP: 1 euro korting. Vriendenpas + Museum jaarkaart: gratis. Nadere info: Tel: 088-0042800, of anders via e-mail: info@volkenkunde.nl.

Kijk ook eens op de website: <https://volkenkunde.nl/nl/de-boeddha>.

Recept **Bami Kuwa**

Heerlijke Indische bamisoep.

Ingrediënten:

400 gr. mie, 350 gr. magere spekklappen of hamklappen, 150 gr. garnalen, 1 bouillonblokje, 1/2 blikje bamboeshoots, 150 gr. taugé, 100 gr. in reepjes gesneden peentjes, 1/4 witte kool, 5 djeruk perut blaadjes (toko), 3



gesnipperde sjalotten Of 1 grote rode ui, 3 tenen gehakte knoflook, 2 rode lomboks in ringetjes, 1 omelet in dunne reepjes, 1 tl. djahé (gemberpoeder), 2 ltr. water, 1/4 blokje trassi, snufje zout, peper, nootmuskaat (naar

smaak), wat fijngehakte verse koriander of bladselderij, olie om te bakken.

Bereiding:

Trek een bouillon van het vlees samen met de djeruk perut blaadjes en het bouillonblokje. Verhit wat olie in de wok en fruit hierin de trassi, sjalot en de knoflook. Snijd het vlees na dat de bouillon klaar is in kleine reepjes en fruit dat mee. Vervolgens de bamboeshoots en de groenten erbij doen en zout en peper en nootmuskaat naar smaak. Doe de bouillon erbij en breng het geheel langzaam aan de kook. Kook intussen de bami gaar, spoel het af en laat het uitlekken. Neem nu diepe borden of brede soepkommen. Doe in elk een flinke pluk bami, wat garnalen, wat ringetjes lombok naar smaak en giet er de kokendhete groente met bouillon over. Garneer met wat fijngehakte koriander en omeletreepjes.

Selamat makan

Wel eens gedacht aan adverteren in NICC Magazine?

Uw product of dienst wordt door minstens 100.000 mensen opgemerkt.

Vraag vrijblijvend onze advertentieformaten en tarieven aan

info@indisch-centrum-den Haag.nl

Links 4 Kids

Heel veel leuke LINKS voor kinderen, maar niet alleen voor kinderen:

Doorlinkwebsite naar tal van Indische en Indisch gerelateerde websites, blogs, personen en onderwerpen.
<https://linkenindisch4ever.wordpress.com/>

Website over online **geschiedenis** van, voor en met Indische Nederlanders.
<http://www.indischhistorisch.nl>

Informatie over **schoollespakketten** over het voormalige Nederlands-Indië.
www.gastdocenten.com

Indisch Herinneringscentrum Bronbeek
www.indischherinneringscentrum.nl

Informatie over de **Nationale Indië-Herdenking** op 15 augustus. www.indieherdenking.nl

Een **Indische start-pagina voor de jeugd**: <http://suara-baru-kecil.jouwpagina.nl>

De **Jeugdwebsite** van de Nederlandse Oorlogsgravenstichting (Ned.-Indië).

<http://www.eenlevenverloren.nl/index.php?go=home.personen@pagenr=1>

Taman Indonesia, Het leukste kleine Indonesische dierenpark in Nederland. <http://www.taman-indonesia.nl>

Villa Zebra, landelijke jeugdorganisatie
<http://www.villazebra.nl>

Een informatieve website met heel veel **Theatervoorstellingen**, overal in Nederland en voor iedere leeftijd.
<http://www.kindertheater.nl/>

Kunstbende, Een landelijke organisatie met afdelingen in alle

provincies voor iedereen van 13 tot en met 18 jaar.
<http://www.kunstbende.nl>

Jeugd Startpagina "Open Start" <http://jeugd.openstart.nl>

Koorenhuis - Den Haag, cursussen en workshops voor muziek, dans, kunst en theater.
<http://www.koorenhuis.nl>

Weblog "Indische Jeugdletteren" Blog van Marjorie van Putten:
<http://indischejeugdletteren.wordpress.com/over-mij/>

Young Adult Books, website met boekrecensies en webshop over boeken voor middelbare scholieren.
<http://www.youngadultbooks.nl/>

Jeugdbieb, leuke en informatieve website. <http://www.jeugdbieb.nl>

Cultuur, Jeugd, Sport en Media in Vlaanderen, website met van alles.
<http://www.cjsm.vlaanderen.be>

Kinderboekenpraatjes. Veel boeken uitzoeken voor elke leeftijdsgroep.
<http://www.kinderboekenpraatjes.nl>

Website **Indische Jeugdboeken**, compleet met een bestellink.
<http://www.antiquariaat-anna.nl/boek/kameleonboeken>

Uitgaan met de kids
www.uitmetdekinderen.nl,
www.dagjeweg.nl,
www.out2fun.nl

Deze websites
zijn kidsproof!

Leuke voorstelling?

kinder
theater

www.kindertheater.nl

De Indische Agenda

LET OP! Sluitingsdatum kopij op 8 april 2016

T/m 5 mei 2016. Expositie: romen van vrijheid. Kind zijn in een kamp. De tentoonstelling *Dromen van vrijheid. Kind zijn in een kamp* in Museum Bronbeek is samen-gesteld naar aanleiding van het jeugdboek *Dromen van Vrijheid* (Truus Huizenga & Lieke van Duin, 2015). Te zien zijn voorwerpen die een beeld geven van het leven van een kind in de Japanse interneringskampen in Indië van 1942 tot 1945. Nederlands-Indië werd tussen 1942 en 1945 bezet door Japan.



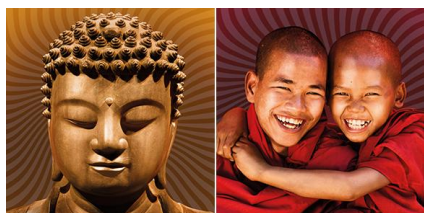
Veel (Indo-) Europese mannen werden krijgsgevangen gemaakt, hun vrouwen en hun kinderen opgesloten in kampen. Truus Huizenga zat van haar 9de tot en met 11de jaar gevangen in drie Japanse interneringskampen. Het boek *Dromen van Vrijheid* is gebaseerd op haar eigen jeugtherinneringen. Hoe was het om kind te zijn in een kamp? De tentoonstelling "*Dromen van vrijheid. Kind zijn in een kamp*" geeft een beeld van het leven tijdens de internering door kinderen. De expositie is samengesteld door Museum Bronbeek en Indisch Herinneringscentrum. Deze expositie laat allerlei voorwerpen zien uit de collectie van Museum Bronbeek, aangevuld met persoonlijke spullen van Truus: knuffels, poppen, spelletjes, receptenboeken, geïmproviseerde kleding, tekeningen, dagboeken en ook geborduurd textiel. De objecten van Truus waren eerder te zien in het Museum. Ter gelegenheid van



deze tentoonstelling verschijnt er ook een lesbrief bij het boek. **Museum Bronbeek** is te vinden aan de Velperweg 147, 6824 MB Arnhem. Openingstijden van 10.00 tot 17.00 uur. Zie verder: www.bronbeek.nl.

T/m 14 augustus 2016 - De Boeddha. De Boeddha is een van de meest inspirerende figuren uit de wereldgeschiedenis. Wat maakt het levensverhaal van deze spirituele leider zo enorm intrigerend? Waarom zijn de Boeddhabeelden uit diverse landen zo verschillend van elkaar? Wat zoeken mensen in het boeddhisme? Deze en vele andere

vragen staan centraal in de grote tentoonstelling DE BOEDDHA. Het is de eerste keer dat er zoveel Boeddhabeelden tegelijk uit de eigen vaste museumcollectie gepresenteerd worden.



Gezamenlijk vertellen de getoonde voorwerpen het levensverhaal van de Boeddha. Deze grote tentoonstelling is te bezoeken in het **Museum voor Volkenkunde**, Steenstraat 1, 2312 BS Leiden. Openingstijden: dagelijks 10.00 tot 17.00 uur (maandags gesloten, uitgezonderd vakanties; ook op Koningsdag gesloten). Toegang: vol: € 14,00. 4-18 jr: € 6,00; CJP: 1 euro korting. Vriendenpas + Museum jaarkaart: gratis. Nadere info: Tel: 088-0042800, of anders via e-mail: info@volkenkunde.nl. Kijk ook eens op de website: <https://volkenkunde.nl/nl/de-boeddha>.

20 maart 2016: Bij Eugenie in de Salon. Een reeks voorstellingen door Yvonne Groeneveld in haar eigen Werftheater. Dit keer heeft ze als gasten Jessica Lang, Peter van Dongen, Kebon Jaap van Baren en natuurlijk weer de gebruikelijke "Mystery Guest". Wie dat dit keer



zal zijn...? Komt dat zien op deze gezellige middag vol sketches, cabaret, onverwachte momenten en nog veel meer verrassingen.

Natuurlijk zijn er ook weer volop Indische hapjes. En dat allemaal in haar eigen locatie **Werftheater** Oude Gracht 60 (aan de Werf), 3511 AS Utrecht. Aanvang om 14.30 uur (deur open om 14.00). Toegang: € 13,00 (55+ en CJP: € 11,00). Reserveren van kaarten reserveren@werftheater.nl. Tel: 030-2315440. Verdere informatie: www.werftheater.nl, www.yvonnegroeneveld.nl.

3 april 2016: Pasar Malam. Een hele aardige pasar malam komt eraan, die weer eens anders is dan alle andere. Gezellige standjes, optredens van artiesten en dansgroepen, waaronder een jeugddansgroep die Balinese dansen demonstreert, er is een presentatie van het 30-jarig jubileumboek van Kabumi, en er is een Indonesische modeshow. En bovendien is er een wedstrijd voor de mooiste of origineelste Indonesisch geklede man, vrouw en kind. Tenslotte is er een loterij met als hoofdprijs een reis naar Indonesië. Deze pasar draait volledig op NON-PROFIT basis. Locatie: **Het Meulengat**, Sint Elisabethlaan 49, 4541 GS Sluiskil. Toegang is GRATIS. Tijden: 13.00 tot 18.00 uur. Er zijn nog enkele stands beschikbaar voor slechts € 25,00 (partykraam 2,5 m); foodstand kost: € 100,00. In de theaterzaal zijn 500 zitplaatsen. Verdere inlichtingen: Gert Jansen, www.pasha.nu. Op Facebook: <https://www.facebook.com/gert.jansen.1481?fref=nf>

16 april 2016: Tjidengkamp reünie. Ook dit jaar is er weer een Tjidengkampreünie. Sprekers zullen zijn: Mw. Lieke van Duin (schrijfster van het boek "Dromen van Vrijheid" over het leven van Truus Huizenga in het Tjidengkamp). En Mw. Marijke Wels-Douw. (schrijfster van het boek "Groeten uit Tjideng" over het leven van haar moeder Mw. Dicky Douw-Vos). Aan de muzikale omlijsting wordt nog gewerkt. Locatie: **Kumpulan Bronbeek**,



Velperweg 147, 6824 MB Arnhem. Tijden: 11.00 tot 16.30 uur (zaal open om 10.30 uur). De toegang is: € 18,- p.p. (inclusief koffie of thee en een rijsttafel). U kunt zich opgeven via de website: <http://www.tjidengkamp.nl>. U klikt op "opgavenformulier" en vul alle kaders in. Tevens staat aan de rechterkant op welke rekening u de € 18,- p.p. moet betalen. Dan onderaan op "ik geef mij op voor de reünie" klikken. Dan ziet u dat de mail is verzonden en weer onderaan hoe de betaling moet verlopen. Het max. aantal personen is 200 en dat was bij de vorige reünie snel gehaald. Verdere informatie: Hans Freiboth, freiboth@gmail.com

7 en 8 mei 2016: Pasar Makan Dansa. Dit is volgens Sylvia Budie, de organisator van deze Makan Dansa, een Pasar zoals die behoort te zijn. En zij heeft hiervoor dan ook alle ingrediënten

7-8 MEI PASAR MAKAN & DANSA



SPORTHAL WEST VEENENDAAL

VEENSLAG 72a / v.a. 12.00 u.

WWW.FACEBOOK.COM/SYLVIA.BUDIE
Telefoon 0877 - 841226

in huis gehaald om het tot een succes te smeden: twee dagen lang veel en vooral heel lekker eten, heel gezellige terrassen, fantastische artiesten en bovenal

heel heel veel gezelligheid. Als gasten kunt u verwachten: Massada Music Special, Riem de Wolff, Debrah Jade, Jampur, Hot News, Diana & Friends, Ray Smith, Edu Schalk en meer. Gastheer is Ray Smith, aan wie je het gerust kunt overlaten om de artiesten en

andere evenementen en optredens aan elkaar te praten. Locatie: **Sporthal West Veenendaal**, Veenslag 20, 3905 SL Veenendaal. Tijden: zaterdag 12.00 – 23.00 uur, zondag: 12.00 – 21.00 uur. Toegang: dagkaart € 6,00. Voorverkoop vanaf 1 april € 7,00. Een

passe partout voor twee dagen kost € 12,00. 65+ € 6,00 en kids tot 12 jaar gratis toegang. Reserveren kaarten: Tel: 0877-841226. Nadere informatie op: www.m-box.nl, of bij Sylvia Budie: www.facebook.com/sylvia.budie.



Column

Door: Anita Bunt

'Ik voel me geen Nederlander, nooit gevoeld ook!' zegt de man die tegenover mij aan tafel zit. 'Steeds voel ik die verscheurdheid in mij en ik weet niet waar het vandaan komt!' De koude rillingen lopen over mijn rug. Dit herken ik, dit klinkt mij zo bekend in de oren, dit kan ik zó voelen. Alleen, wat maakt dat deze 'blanke' Nederlandse man dit zegt? Ik kijk naar hem en kijk hem in zijn ogen. De connectie voelde ik al wel, maar de herkenning, de erkenning tussen ons was nieuw.

'Wat maakt dat jij dit zegt, van waar die verscheurdheid? Vertel eens; heb jij soms (voor)ouders die uit het buitenland komen of zo?' De man kijkt mij aan en zucht diep.....'Mijn moeder komt uit het buitenland. Zij heeft in Nederlands Indië gewoond, op Java, haar ouders hadden daar een plantage. Maar zelf ben ik nooit in Indië geweest, en toch voel ik me altijd anders dan de anderen, dat is toch raar?!'

Ik blijf de man aankijken en ik vraag me oprecht af of het raar is dat hij zich verscheurd voelt. Nee, het is niet raar. Zo voelt hij zich en daar kan/mag ik geen oordeel over hebben. Zelf heeft hij daar, mijn inziens, wel een oordeel over, vooral door het feit dat hij nog nooit in Nederlands Indië of

Indonesië is geweest. Het voelt voor hem alsof hij geen recht van spreken heeft.

Ik herken dat wel, ook ik voel me vaak verscheurd, wit en zwart, zwart en wit en ook eigenlijk helemaal niet zwart wit, wit zwart..... maar wat dan wel? Alleen is het bij mij wel geaccepteerd, doordat ik een Indische moeder heb en een Nederlandse vader, maar als je 2 Nederlandse ouders hebt is de 'verscheurdheid' voor de 'buitenstaander' niet te verklaren.

Toch zijn er in Nederland veel mensen die deze verscheurdheid kennen, maar door hun Nederlandse 'buitenkant' daar niet in gezien worden, hierdoor twifelen ze vaak aan zichzelf en hebben ze waarschijnlijk vaak gehoord dat ze 'niet zo moeten zeuren'. Want dat is wat de mensen vinden van dit gedrag. Ze vinden dat je je 'aanstelt', dat je het 'groter maakt' dan dat het is. 'Doe maar normaal, dan doe je al gek genoeg'; gewoon doorgaan en daar niet mee bezig zijn. Wat heeft het voor n nut om de geschiedenis in te duiken. Op zoek naar verhalen die alleen maar pijn doen, waar onze ouders niet naar toe willen, om de eenvoudige reden dat ze al teveel hebben meegemaakt..... het heeft geen

zin om deze wonden weer open te maken....'

Ja, dat is makkelijker gezegd dan gedaan, dat werkt voor ieder mens namelijk anders! Zeker voor diegenen die zich van binnen een Indo voelen, maar er van de buitenkant niet zo uitzien en ook nog eens 2 Nederlandse ouders hebben èn óók nog eens in Nederland geboren zijn!

Ieder mens is uniek, ieder mens draagt zijn eigen 'rugzak' met zich mee, gevuld met mooie en minder mooie ervaringen en herinneringen. Ook gevuld met de 'Adats', waar ik het de vorige keer al over had.

De ouders van deze 'blanke Nederlanders' hebben van hun baboes namelijk Indische tradities, gewoonten overgenomen, en natuurlijk de Nederlandse taal geleerd die gelardeerd is met allerlei Indische woordjes en uitdrukkingen! En dat hebben ze weer doorgegeven aan hun kinderen hier in Nederland.....en dat maakt de cirkel rond. Mijn tafelenoot en ik hebben nog lang over de 'verscheurdheid' gesproken. Onderling waren er veel raakvlakken, bijzonder om te ervaren.

We hebben onze 'verhalen' met elkaar gedeeld en de wens

uitgesproken dat we deze verhalen veel vaker zouden willen uitwisselen, in de hoop dat er daardoor meer mensen hun verhaal gaan delen, vanuit ieders eigen unieke perspectief, vanuit

verbinding. Vanuit verbinding met elkaar, vanuit verbinding met het Indische collectief.

We hebben elkaar de hand geschud met de belofte dat wij voor deze bijzondere verhalen van

bijzondere mensen een podium gaan bieden, zodat de verhalen vanuit ieders perspectief gehoord kunnen worden en anderen misschien weer in beweging zetten....



Teken de petitie 'Traktaat van Wassenaar 1966' op: <http://uitbetalentvw66.petities.nl/>

Pasar Kalender 2016

(update: 1 maart. 2016)

Januari

28, 29, 30: Breda <http://www.winkelcentrumhogevocht.nl>

Februari

5, 6: Barneveld <http://www.tjampoer.nl>

20 t/m 28: Amsterdam RAI <http://www.wnproductions.nl>

Maart

5, 6: Rijswijk (ZH) www.pasarmalamrijswijk.nl

11, 12: Uden <http://www.mercadouden.nl>

26, 27, 28: Ahoy Rotterdam <http://www.wnproductions.nl>

27, 28, 29: Arnhem www.stellarevents.nl

April

2, 3: Oss www.stichtingstellar.nl

3: Sluiskil www.pasha.nu

8 t/m 10: Zwolle <http://www.wnproductions.nl>

22, 23, 24: Nieuwegein www.stichtingstellar.nl

30: Amstelveen www.stichtingstellar.nl

30: Zutphen www.pasaroostwest.nl

Mei

1: Amstelveen www.stichtingstellar.nl

1: Zutphen www.pasaroostwest.nl

2, 3 Kallenkote (Steenwijk) www.taman-indonesia.nl

6, 7, 8: Geleen <http://www.pasarmalamasia.nl>

7, 8: Veenendaal www.m-box.nl

14, 15, 16: Den Helder www.stichtingstellar.nl

28, 29: Landgoed Nienoord (Leek) www.stichtingstellar.nl

28 t/m 31: Malieveld Den Haag www.tongtongfair.nl

Juni

1 t/m 5: Malieveld, Den Haag www.tongtongfair.nl

13, 14: Kallenkote (Steenwijk) www.taman-indonesia.nl

19, 20, 21: Emmen www.flamproductions.nl

24, 25, 26: Arnhem www.stichtingstellar.nl

25: Blaricum www.hetvitusblaricum.nl

Juli

1, 2, 3: Eindhoven www.stichtingstellar.nl

11, 12: Kallenkote (Steenwijk) www.taman-indonesia.nl

22, 23: Vaassen www.pasaroostwest.nl

26, t/m 29: Steenwijk <http://www.wnproductions.nl>

30, 31: Middelburg www.stichtingstellar.nl

29, 30, 31: Zoetermeer www.m-box.nl

Augustus

6, 7: Dieren www.pasaroostwest.nl

14 t/m 17: Dordrecht <http://www.wnproductions.nl>

16: Kallenkote (Steenwijk) www.taman-indonesia.nl

19, 20, 21: Tilburg www.stichtingstellar.nl

20: Ede www.tokoneba.nl

26, 27, 28: Tegelen <http://www.wnproductions.nl>

September

2, 3, 4: Assen www.flamproductions.nl

10, 11: Veenendaal www.m-box.nl

12, 13: Kallenkote www.taman-indonesia.nl

17, 18: Alkmaar www.stichtingstellar.nl

22 t/m 25: Alphen a/d Rijn <http://www.wnproductions.nl>

30: Enschede www.flamproductions.nl

Oktober

1, 2: Enschede www.flamproductions.nl

1, 2: Almere www.indischefeestavond.nl

29, 30: Leek www.stichtingstellar.nl

November

??? Den Haag www.manggarmegar.nl

5, 6: Rijswijk www.pasarmalamrijswijk.nl

19: Steenwijk <http://www.wnproductions.nl>

25, 26, 27: Maastricht <http://www.wnproductions.nl>

December

3, 4: Veenendaal www.m-box.nl

27 dec. t/m 8 jan.: (behalve Kerstdagen en Nieuwjaarsdag)

Arnhem, Burgers Zoo <http://www.wnproductions.nl>



1ct

MEER DAN 40 NIEUW LANDEN

1ct /min naar vaste lijn

[Meer informatie](#)

Colofon

Digitaal maandelijks Magazine van:
Nederlands Indisch Cultureel Centrum

Hoofdredacteur: Hans Vogelsang

Redactie:

Jean-Marie Bosch van Drakestein

Juniorredacteur: Chinook de Deugd

Correspondenten:

Albert van Prehn (Muziek column)

Ferry Schwab (ICM-online)

Silfraire Delhay (Indisch Platform)

Armando Ello (Hoezo Indo)

Ivo Pabbruwe (New Zealand)

Gedichten: Mary-Jane Sahanaja

Columns: Anita Bunt

Vormgeving & lay-out: Hans Vogelsang

Ondersteuning: Groep de Mos, Den Haag

Technische realisatie: Dennis v.d. Ham

(Borca-Online Computer Service)

<http://www.borca-online.nl/>

Versijning: de 15^e van elke maand

Sluitingsdatum kopij en advertenties:

de 10^e van elke maand

Advertentietarieven: op aanvraag

Abonnementen NICC Magazine: GRATIS

Postadres: Newtonstraat 660

2562 LA Den Haag - Nederland

W: www.indisch-centrum-den Haag.nl

E: <http://indisch-centrum-den Haag.blogspot.com>

@: info@indisch-centrum-den Haag.nl

Aanmelden NICC Magazine (subscribe),

opzeggen NICC Magazine (unsubscribe):

info@indisch-centrum-den Haag.nl

Rabobank IBAN: NL39 RABO 0129 2168 36

t.n.v. N.I.C.C. te Den Haag

BIC: RABONL2U

Overname van (delen van de) inhoud is
toegestaan, mits met bronvermelding.

© 2016 N.I.C.C. Den Haag



Indische Internetkrant: www.icm-online.nl - schwab@icm-online.nl



N I C C Magazine

Gratis maandelijks e-magazine voor de Indische gemeenschap
oplage: 8000

<http://www.indisch-centrum-den Haag.nl>

zoekt

medewerker voor de advertentie-acquisitie
ervaring met verenigings- en stichtingsperiodieken gewenst
vergoeding op provisiebasis

contact: info@indisch-centrum-den Haag.nl



Weimarstraat 39
2562 GP Den Haag
070-364 2806
www.borca-online.nl

	N A A M	e – M A I L A D R E S
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		
18		
19		
20		
21		
22		
23		
24		
25		

Deze e-mail-adressenlijst 'knippen en plakken' en versturen naar e-mail: info@indisch-centrum-den Haag.nl of printen en versturen per post (voldoende frankeren) naar: Administratie NICC Magazine # Newtonstraat 660 # 2562 LA Den Haag